

Dvisavaitinis Iliustruotas Jaunimo Laikraštis. Lietuvos Vyčių Organizacijos Organas

Tomas VI

Rugsėjo-September 30 d., 1924

442

No. 16 (162)

M. Z.

Vyčiai ir Spauda.

12-sis Seimas padarė daug gražių nutarimų del organizacijos gerovės. Kai kurie tų nutarimų bus įvykdinti artimoj, kiti — tolesnėj ateity.

Organizacijos gerovė neitų pirmyn, jei pasitikėtume ir atsidėtume vien Centro Valdybos narių pajėgomis ir pasišventimu. C. Valdybos ir Seimo išrinkti komisijų žmonės pasiskirstė darbais ir žada dirbti, kiek jų pajėgos išneš.

Bet stokim į darbą visi ik vieno. Čia ir išelsime vieną sumanymą, kurį gali ir privalėtų dirbt kiekvienas Vytis bei kiekviena Vytė. *Tai organo "Vytis" platinimas.*

Apie spaudos galybę ir reikšmę yra prirašyti stori tomai knygų. Kiekvienam bent šiek tiek susipratusiam piliečiui spaudos reikšmė yra aiški, jos galybė suprantama. Ypač mūs tautos žmonėms jos reikšmė labiausia suprantama ir įrodyta. Senesni veikėjai sveikatos, laisvės ir gyvybės išsizadėdavo už spaudą. Spausdintas žodis atgaivino mūs tautos išblėsusią sąmonę, sukėlė į kovą už savo teises. Kad būtume turėję spaudos laisvę, arba bent ją ankščiau atgavę, šiandien tautai nereiktų kęsti sarmatos del daugelio nekultūringumo žymių, kurių į Lietuvos kraštą priskiepijo svetimi, nereiktų kentėti del Vilniaus, kurį atkovosim suglaudę dvi priemones: spaudą ir ginkluotą kumštį.

Per organą "Vytį" mes iškeliam savo obalius ir idealus. Per jį pasikalbam, kur, kas, kaip veikiam, kokius sumanymus vykdom. Per organą ginam savo pozicijas nuo idėjinių priešų. Kaip kariuomenėj per vyriausiąjį štabą eina visoki įsakymai, pranešimai, taip per organizacijos organą eina visi obalsiai, idėjos, nurodymai. Per organą šviečiamės, lavinamės.

Atėjus rudeniui ir žiemai, sporto judėjimas žymiai sumažėja. Tai turim įsitraukti į kitą darbą naudingą mūsų organizacijai ir visuomenei.

"Vytį" reikia platint po Ameriką ir po Lietuvą. Jei kiekvienas Vytis bei Vytė surastų bent po vieną prenumeratorių, tai mūsų sumanymas būtų žymiai pastūmėtas pirmyn. O tas galima lengvai kiekvienam atlikti. Kas iš lietuvių netur Lietuvoj giminių, draugų, pažįstamų? Kiekvienas nor padaryt malonumo del saviškių. Artinantis Kalėdoms, patarkime vieton kokios "cackės" savo artimiems užprenumeruot laikraštį "Vytį", kuriuo apdovanotieji džiaugsis visą metą ar pusmetį.

Pasiskaitę šį sumanymą, nenumokim ranka ir nepasakykime: tegul kiti renka ir užrašinėja. Vyčiai privalo būt idėjos žmonės. Užtai privalom eit į kiekvieną grįčią ir siūlyt patiems užsirašyt ir kitiems užrašyt. Žiūrėkit, kaip daro išblėsusio idealingumo laisvamaniai! Jie ir ne savo žmones prieina. Kiek menko susipratimo katalikų juos remia savo skatikais. Duokim jiems tyrą, sveiką spausdintą žodį, kuris juos šviestų, tobulintų, guostų.

"Vytis" Amerikoj metams kainuoja 3½ dol., pusmečiui — 2 dol. Užsieny (į Lietuvą) metams — 4 dol., pusmečiui — \$2.25.

Šį darbą dirbdami, jausim didelio pasitenkinimo, kad remiam savo organizaciją ir kad tarnaujam aukštai prakilniai idėjai.

Kuomet kiekvienas organizacijos narys bei narė parodys gyvybės ir pasišventimo, tuomet Vyčiai sudarys didelę, tvirtą, pažangią pajėgą.

Visi į darbą — į kilnų naudingą darbą!

J. Vaidevutis.

Darbas Veda Prie Tikslu.

II.

KAROLIUS LINE'JUS.

(1707—1778).

Kitas garsus gamtininkas, kuris visą savo gyvenimą visas jėgas padėjo mokslo tyrimams, kuris visą gyvenimą be poilsio dirbo, yra sūnus neturtingo kunigo — Karolius Linėjus. Jisai gimė 13 d. gegužės, 1707 m., Razgulto kaime, Švedijoje. Gimus sūnui, tėvas gavo geresnę vietą Stenbrogulte, labai gražioje vietoje, kur ir praėjo Karoliaus kūdikystės metai ligi 10 m. Matyt, nuo savo tėvo, mėgėjo gėlių ir sodo, įgavo patraukimą prie gėlių. Gimdytojai akino tą pamėgimą ir pavadė vaikui keletą lyselių, žinomų vardu "Karoliaus sodelis", kur vaikas augino įvairiausių augalus, surinktus iš aplinkinių laukų ir miškų. Vaiko gyvenimas praėjo gana laimingai tarpe gražios ir jaukios gamtos.

Bet, kaip ir visada pasaulyje, laimė neilgai tęsėsi: tėvai nutarė, kad jų Karolius turi būti kunigu ir dešimtų metų vaikui reikėjo eiti mokyklon į miestelį Veksie. Mažoji botaniko galva nuolatos buvo užimta augalų pasaulio stebūklais, delto mokyklos gudrumams joje mažai tebuvo vietos, už tai greitai pateko į negabiųjų tarpą, kurių tarpe ir pasiliko visą laiką. Mokyklą baigė tik dėka mokyklos viršininko, kuris ir buvo dideliu botanikos mėgėju. Bet perėjus į gimnaziją, nerado tokio gamtos mėgėjo, kuris būtų supratęs talentingą jaunikaičio sielą. Direktorius ir mokytojai matė jį tik nekenčiant lotynų kalbos, kuri viena tegalėjo išvesti į laimės kelią, delto ir skaitė paikšu, nors matematiką ir fiziką mokėjo labai gerai.

Direktorius net tėvams patarė atsiimti vaiką iš gimnazijos. Tėvas, matydamas, kad sūnui taip "nesiseka" mokyti, jau buvo ir ketinęs taip padaryti. Laimė, kad tą dieną, kuomet tėvas jį pusėtinai nubandė už nestropumą, sutiko gerą ir protingą žmogų — gydytoją Rotmaną. Iš klausęs tėvo nusiskundimo, jisai tarė: "Tikrai, matyt, mokytojai sprendžia, manydami, kad iš jo kunigas nebus, bet aš manau, kad gali likti įžymiu gydytoju. Rotmanas pasiūlė patsai auklėti neklusnų botaniką ir pasiėmė jį pas save. Tai buvo tikra laimė. Ta pati lotynų kalba, kurios pirma taip nemėgo, iš lengvo liko mėgiamiausiu mokslo dalyku. Ta permaina atsitiko dėka Plinijaus, kurio raštuose yra daugybė gamtės aprašymų senovinio pasaulio. Nereikia nė kalbėti,

kad Plinijų pasiūlė vis tasai pats Rotmanas, kuris jau pradėjo jaunikaičių supažindinti su medicina. Lotynų kalboje taip išsilavino, kad ja raišė visus savo veikalus ir net privačius laiškus. Tai buvo labai svarbu jo mokslinėje darbuotėje, nes lotynų kalba tais laikais buvo tarptautinė pasaulio kalba. Čia būdamas susipažino su garsaus botaniko Turneforo raštais ir pradėjo tyrinėti augalų viešpatiją sekant jo metodu. Bet nežiūrint į visus gabumus, jisai vis tik buvo skaitomas blogu mokiniu gimnazijoje. 1722 m. baigė gimnaziją su šio turinio atestatu: "Jaunystė mokykloje panaši jauniems medeliams medelione. Atsitinka kartais, kad laukinis medis, nežiūrint į visą triūsą, nesiduoda auklėjamas, bet persodintas į kitą žemę pasitaiso ir išduoda geras vaisius. To paties tikėdamiesi ir iš jaunikaičio, atleidžiame į akademiją, kur gal pateks į gerą žemę, klimatą, tinkantį jo išsivystymui"...

Taigi gimnazija davė blogą atestatą ir daug kančių. Kas daryti toliau? Kaip bus? — Šie klausimai maišėsi jaunikaičio galvoje. Tėvas buvo neturtingas ir turėjo maitinti dar sūnų ir tris dukteris. Motina liūdėjo, kad sūnus tolinasi nuo dvasinio luomo, kuris jai buvo idealu, o eina gydytojaus ir gamtininko keliu. Taigi pagelbos iš šeimos nebuvo ką tikėtis. Visa viltis buvo iš giminaičio, kunigo Gumeruso, Lundo universiteto profesoriaus. Ten tai jaunikaičis, pilnas lakios vilties, ir nukeliavo.

Bet pirmutiniai žingsniai tame universiteto mieste buvo nelaimingi: atvažiavo kaip tik giminaičio laidotuvėms! Vienok nenusiminė: tuojaus užsirašė klausytoju prie vieno garsaus profesoriaus ir karštai ėmėsi mokyti mėgiamos botanikos. Savo pasisekimais atkreipė dėmesį profesorių. Vienas medicinos profesorius — Stobensas — pastebėjęs kokiam varge gyvena talentingas studentas, pasiūlė jam apsigyventi pas save. Tą pasiūlymą Karolius priėmė su džiaugsmu. Stobensas turėjo gerą biblioteką ir puikią kolekciją mineralų, paukščių ir dziovintų augalų. Vieną kartą jisai pastebėjo Linėjus kambarį šviesą; manydamas, kad jisai užmigo užmiršęs užgesinti žvakę įėjo į jo kambarį ir rado išgilinusių į skaitymą knygos paimtos iš jo paties bibliotekos per vieną draugą, kuris turėjo teisę ja naudotis. Nuo to laiko profesorius paveliavo ir jam pačiam naudotis savo biblioteka. Mokslininkas, matyt, pamylėjo savo namį ir iš lengvo pradėjo įvesti į medicinos praktiką žadė-

damas su laiku pervesti jam savo pacientus. Tokiu būdu prieš Linėjų atsidarė gera karjėra. Bet jaunuolį traukė aukštesni idealai: stengėsi išplatinėti savo žinybą. Lundo universitetas jau jį nebepatenkino: viliojo jį Upsala su savo garsiu botanikos sodu ir garsiais profesoriais. Už tai pasilsėjęs per vasarą pas tėvus ir gavęs truputį pinigų nuvažiavo į Upsalą tikėdamas gauti karališką stipendiją.

Bet Upsala priėmė jauną gamtininką nelabai maloniai. Tėvų duota pašelpa greitai išėjo, o didžiuliam mieste neturėjo nė vieno pažįstamo. Užėjo dideliausias vargas, turėjo vaikščioti suplyšęs; patsai taisėsi senus, keno tai dovanotus, batus, ir po keletą dienų buvo be maisto. Tėvas vis įkalbinėjo atsiduoti likimui ir likti dvasiškiu. Galiausia vargas atsiekė tokio laipsnio, kad jau tikrai buvo pasirijęs atsiduoti skaudaus likimo eigai. Nuliūdęs nuėjo į botanikos sodą paskutinį kartą atsisveikinti su brangiais augalais. Ten likimas sudūrė su katedros kunigu O. Celsiju, mokyto teologu ir botanikos mėgėju. Jisai buvo nustebintas jaunikaičio meile prie augalų. Pradėjo kalbėtis ir buvo labai nustebintas turtingumu jo žinių iš botanikos. Bloga studento išvaizda privertė kunigą paklausti apie jo materialę padėtį. Karolius nuoširdžiai visa nupasakojo. Celsijus pasiūlė pas jį apsigyventi, ir tokiu būdu Karolius pateko vėl į tinkamas darbu sąlygas. Bet Linėjus neveltui gyveno pas Celsijų, kuris tuo laiku rengė veikalą apie visus augalus, kurie yra užvardinti Šv. Rašte. Linėjus darbščiai jam padėjo tame sunkiame darbe. Greitai gavo ir privačių pamokų. Galiausiai jau savo lėšomis galėjo įsitaisyti batus ir rūbus; tai buvo tikra šventė vargšui Linėjui.

Botaniką studijuoti sekėsi labai gerai. Šioje srityje jautėsi taip laisvai, kad rįžosi savarankiai parašyti straipsnį apie augalų apsisvaisinimo organus. Tą straipsnį padavė Celsijui, kuris rado jį taip brangintinu, kad nunešė botanikos profes. Rutbekui. Patiko ir tam. Susipažinęs su jaunikaičiu, pamylėjo jį ir rūpinosi jo būtimi. Rutbekas tuomet buvo senas, delto pasirijo kam nors pavesti dalį savo lekcijų. Tinkamiausiu jo nuomone buvo Linėjus, ir rekomendavo fakultetui. Linėjus puikiai išlaikė tyrimus ir tapo priimtas, nežiūrint į nurodymus keletos profesorių, kad pavojinga priimti docentu studentą dar nebuvusį nė trijų metų universitete. Fakulteto pasitikėjimo Linėjus neapvyllė: jo lekcijos buvo puikios; botanikos eskursijos buvo labai interesingos. Linėjus patraukė prie savęs daugybę klausytojų; uždARBIS buvo gana didelis. Tai buvo 1730 m.

1732 m. "Karališkoji mokslų draugija" Upsaloje pasiūlė Linėjui keliauti mokslo reikalais į tolimą Svedijos šiaurę — Laplandiją. Nežiūrint, kad tai kelionei buvo asignuota labai menka suma — viso 60 talerų—Linėjus sutiko su džiaugsmu. Už tuos pinigus iškeliaavo visą pusmetį, daugiausia pėsčias, po šalį, kur nėra gerų kelių ir pilna uodų ir vabalų labai kankinančių žmogų. Žiemą tenai buvo geriau, nes sniego kelias lengviau keliauti šiaurės elniais, bet užtai atsiranda kitas pavojus — šalčiai, kurie yra labai smarkūs toje, menkai gyvenamoje, šalyje. Turėdamas taip menkas lėšas negalėjo surinkti žymių kolekcijų ir tebuvo tyrinėjama tikta augalai ir daromi užrašai. Sugrįžęs parašė straipsnį apie laplandų florą. Tie jo pasisekimai sukėlė pavydą tarpe kitų jaunų profesorių. Vienas iš jų, Rozen'as, iškėlė klausimą apie neteisėtumą Linėjus lekcijų. Formaliai žiūrint, jo buvo tiesa, ir fakultetas turėjo sutikti su tuo klausimu ir jaunam mokslininkui uždraudė skaityti lekcijas, kol neturės reikiamo mokslo diplomo. Tai buvo skaudus smūgis. Susijaudinęs labai įžeidė Rozeną ir po to nuotikio Upsalos universiteto durys jam visiškai užsidarė.

Palikęs Upsalą 1734 m. vadovavo grupei ekskursininkų Delekarbios apylinkėje, kurie apmokėjo jo išlaidas. Žiemai apsigyveno didžiausiam to apygardos mieste. Čia labai sėkmingai skaitė lekcijas iš mineralogijos ir k. Be to pradėjo užsiimti ir medicina. Čia begyvendamas įsimylėjo į turtingo ir mokyto gydytojaus Morensso dukterį. Vienok apie vedybas negaiėjo būti nė kalbos, kol Linėjus neturėjo mokslininko laipsnio. Bet Linėjus pasitikėdamas ne tik merginai, bet ir tėvui, ir gavęs nuo pastarojo nedidelę sumą pinigų, leidosi į Holandiją, kuri tais laikais buvo garsi savo mokslais.

Į Holandiją atvyko 1735 m. ir sustojo mažame universiteto miestelyje Gardervike, kur greitai apgynė daktaro disertaciją. Dabar jau galėjo grįžti atgal ir pradėti šeimyninį gyvenimą užsiimdamas, be ko kito, ir medicina. Bet botanikos pamėgimas ir vėl atsistojo jam skersai kelio: neįstengė susilaikyti nuo nuvažiavimo į Leideną, kur profesoriavo garsus Boergav'as. Pinigų turėjo mažai, delto apsigyveno menkame kambaryje ir nuo daug, net būtinais reikalingų, daiktų turėjo atsisakyti. Bet čia greitai atkreipė dėmesį kitų mokslininkų. Jam pasiūlė parašyti kokį nors mokslinį veikalą. Neilgai trukęs, išleido garsią savo "Systema nature", susidedančią iš 14 didelių puslapių. Šiame veikale aprašė mineralus, augalus, ir tai buvo pradžia jo garbės. Senelis Boergav'as taip brangino savo laiką, kad net didikams reikėdavo išsėdėti valandomis lau-

BENDRAS TRIJŲ LIETUVIŲ KATALIKŲ PARAPIJŲ CHORAS, DETROIT, MICH.
 Kurs 5. m. rugsėjo 2, 3 ir 4 dd. i. airino A. L. R. Kat. Federacijos Kongreso vakarus. Tarp kitų kūrinių, šis choras, vedamas muz. komp. J. Čičausko
 išpildė kantatą: "Vilniaus Senelį, kada atbusi".

kiamam kambary, kol gaudavo pasimatyti su mokslininku, vienok jisai susipažinęs su Linėjaus veikalu, patsai nusiuntė pakvietimą aplankyti jį. Asmeniniame pasimatyme mokslininkas buvo labai patenkintas Linėju. Norėdamas, kad jisai liktų Holandijoje, davė rekomendacijos laišką pas Amsterdamo botanikos profesorių Burmaną, kuris tuo laiku buvo užimtas apdirbimu Seilono floras. Nustebintas Linėjaus botanikos žiniomis, Burman'as pasiūlė padėti jam tame darbe apsigyvenusį jo name. Vienok neilgai teko čionai būti. Dėka Boergavo rekomendacijai pateko gydytojum prie turtuolio ir karšto botanikos mėgėjo Jurgio Kliforto, tuo laiku buvusio Amsterdamo burmistro. Tasai turtuolis netoli Garleimo turėjo puikų sodą, kuriame buvo surinkta ir aklimatizuota daugybė augalų iš visų pasaulio dalių. Pirmu pasimatymu tasai įžymus botanikas įkainavo Linėjų ir pasiūlė jam prižiūrėti tą sodą. Linėjus gavo gerą užlaikymą ir mokesnį. Štai ką rašo apie tai patsai Linėjus: "Ir taip, Linėjus apsigyveno pas Klifortą, kur gyvena kaip princas; turi didelį sodą su teise išsirašyti visus augalus, kurių nėra sode, pirkti visas knygas, kurių nėra bibliotekoje". Savo naujais veikalais įgavo Holandijoje didelę garbę. Jam pasiūlė važiuoti valdžios lėšomis į Afriką, kad paskui galėtų užimti botanikos katedrą, bet jisai panoro pamatyti tėvynę. Aplankęs Angliją ir Paryžių, kur iškilmingai buvo mokslininkų priimtas, nuvažiavo į Švediją.

Garsus mokslininkas užsieny, tebuvo tik gydytojas be uždarbio — tėvynėje. Apsigyvenęs pirmiausiai Stocholme kentė didžiausią vargą. Bet tai tęsėsi neilgai. Gerai pasisekus išgydyti vieną pažįstamą, į jį atkreipė dėmesį visa sostinės publika. Mokslas ir aiškus protas sutvirtino jo padėtį, be to, turėjo ir simpatingą išvaizdą. Tai buvo žmogus neaukšto ūgio, truputį kumpas nuo nuolatinio sėdėjimo, tvirtu sudėjimo, tamsiais plaukais ir gražiomis protingomis akimis. Turėjo gerą atmintį, tik ne svetimoms kalboms, kurią, tvarkingu gyvenimu, užlaikė lig 50-tų metų. Vasarą guldavo 10-tą vakaro, o keldavo 3; žiemą miegodavo kiek ilgiau. Greitai liko garsiu gydytoju, įgavo praktikos, pradėjo daug uždirbti, gavo vardą "karališko botaniko" ir vietą admirolo gydytojo. Ši paskutinė vieta pavedė į jo rankas plačią kliniką, kurioje buvo mėginami vaistai ir piaustymai, kurie tais laikais tik pradėjo užkariauti sau vietą medicinoje.

Apie to laiko gyvenimą Linėjus rašė: "Apsigyvenau Stocholme, ir visi juokėsi iš mano botanikos. Kiek nemiego naktų ir darbo valandų aš jai aukavau — niekas nieko apie tai nekal-

bėjo; bet kaip iš manęs pasijuokė Zigesbek'as, — tai visi interesavosi. Pradėjau praktikuoti, bet menku pasisekimu; niekas nenorėjo pas mane gydyti net tarnų. Bet greitai nepasisekimai sumažėjo; ilgai buvusi už debesų saulutė ir man užšvito. Mane pradėjo šauktis pasaulio galiūnai; visa buvo gerai; nė vienas ligonis negalėjo be manęs apsieiti; nuo ankstybaus ryto ligi vėlybaus vakaro lankiau ligonius, per naktis buvau prie jų ir uždirbau daug. Na, — tartau aš, — medicina atneša daug gero, o flora — tiktai Zigesbekus — ir mečiau botaniką ir tūkstančius kartų jau žadėjau sunaikinti visas savo kolekcijas. Greitai gavau vietą vyresniojo gydytojaus laivyne, o valdžia paskyrė 100 dukatų metams, siūlydama dėstyti botaniką Stocholme. Tada vėl pamėgau savo gėles ir apsivedžiau penkis metus manęs laukusia mergina. Vienok mano labai godus uošvis mažai tedavė mudviejų pradžiai gyvenimo. Bet man nieko ir nereikėjo, tegul lieka mano ainijai"...

Tokiam pasisekimui daug padėjo grafas Tessini, turtingas ir mokytas švedų didikis, kuris sekė jo pasisekimą būnant dar Holandijoje, o tėvynėje buvo visai nežinomas. Su jo pagalba gavo laivyno gydytojaus vietą, delto Linėjus labai gerbė grafą visą savo gyvenimą. Vienaime laiške į grafą jisai sako: "Visa tauta gerbia grafą, juo labiau aš privalau tai daryti. Ponas grafas priėmė mane, — keliauninką, svetimą tėvynėje, — neturintį nei rekomendacijų, nei jokių užsitarnavimų ir pasodinai mane už stalo tarpe žymiausių valstybės vyrų, davei man gyvenimą savo rūmuose, rekomendavai galiūnams, suradai garbingą vietą... Šavō pasisekimu ir laime tesu kaltas tiktai Dievui ir grafui Tessini". Nužemintas tonas aiškinamas tų laikų mokslininkų priklausomybe nuo pasaulio galiūnų. Bet Linėjaus teisumas yra visai kitoniškas; grafui patekus į nemalonę, jisai pašvenčia savo naują laidą "Systema nature", dar puikesnioje formoje, grafui, t. y. tokia drąsa, kurią ne kiekvienas mokslininkas būtų drįsęs padaryti.

Taigi Stocholme prasidėjo šeimyninis gyvenimas, bet — nelabai laimingai. Jo žmona pasirodė neišauklėta, šiurkšti; jo darbai visai neinteresavo jos, ir tiktai težiūrėjo materialės naudos. Turėjo sūnų ir keletą dukterų. Dukterys buvo motinos globoje ir išaugo panašios į motiną. Sūnus, kurį tėvas labai mylėjo, motina visai nekentė ir visai persekiojo, tuom teikdama skausmo ir pačiam Linėjui, nedrįsusiam ką nors sakyti savo "brangiąjui". Jisai vis labiau ir labiau nekentė savo amato ir tenorėjo atsiduoti vien mėgiamajam darbui ir profesūrai. Pasirodė, kad tai lengvai įvykinama. 1740 m. numirė

jo senas draugas Upsaloje prof. Rutbekas. Linėjus norėjo gauti jo katedrą, bet veltui — ji buvo atiduota jaunystės priešui Rozenui. Tik antrasis metais, pasiliuosavus medicinos ir anatomijos katedrai, tegavo vietą ir tai dėka grafo Tessini. Keliai Rozeno ir Linėjo susikryžiavo, bet šiuo kartu ramiai užsibaigė: bendrai pasikalbėję apsimainė katedromis ir abu atsirado savo vietose.

Linėjus jau buvo 35 m., kai gavo savo mėgiamą katedrą mylimame universitete. Dabar visiškai atsidavė mokslui ir paskaitoms. Mokslui davė begalo daug, bet apie jo mokslo darbus ne mano tikslas rašyti, svarbu teparodyti, ko galima atsiekti darbu. Prie universiteto garbės pakėlimo labai daug prisidėjo. Sutvarkė ir praplatino universiteto botanikos sodą, kuris buvo jau visai apleistas. Į trumpą laiką šisai sodas liko pirmuoju Europoje. Botanikos katedra išgarsėjo ir botanika liko svarbiausiu dėstomuoju dalyku, nors pirmiau buvo viena blogiausių katedrų. Studentų skaičius daugėjo. Linėjo vardas viliojo daugybę svetimtaučių studentų iš įvairių šalių. Iš jo klausytojų daugelis pasižymėjo moksle.

Tie darbai buvo gausiai atlyginti dovanomis, padidinta alga, honoraru. Medžiaginė padėtis buvo gera. Jo mokslinis veikalas "Systema nature" dar jam gyvam esant buvo išleista 12 kartų ir iš knygutės 14-os puslapių (nors ir didelio formato, išaugo į didžiulį tomą 1326 pusl. Linėjų visi ir visur garbino. Gavo daugybes geru pasiūlymų iš Madrido ir Petrapilio, bet Švedų karaliai, Adol. Friderikas ir Gustavas III, skaitydami jį garbe savo šalies, apipylė savo malonėmis. 1757 m. liko pakeltas į bajorus. Netoli Upsalos nusipirko mažą ūkį Gamorbą, kur priimdavo svečius atvažiuojančius iš visų pasaulio kraštų. Ten pasistatė atskirą namuką del savo gamtos istorijos kolekcijų.

Sūnaus pasisekimai, kuri taip persekioio motina, labai džiugino jį. Būdamas dar tik 18 metų sūnus jau gavo vieta "demonstratot botanicus" prie Upsalos botanikos sodo; 23 m. jau buvo botanikos adjutantu; tėvui mirus liko paskirtas užimti jo katedrą ir komandiruotas į užsienį. Bet jam nebuvo kada palikti ką žybaus, nes mirė vos 42 m., ir paliko daugybę nebaigtu darbų...

Garbė ir dovanos, galų gale, paveikė ir į Linėjaus būdą. Iš prasto ir malonaus liko greitai susierzinančiu ir savymeiliu didiku. Bet, vis delto, ligi pat mirties prisilaikė didžiausios tvarkos.

1774 m. atsitiko pirmas smūgis per lekcias, kuris labai sumažino jo darbavimąsi. Po dviejų metų tai atsikartojo ir garsus mokslininkas liko tikru invalidu: negalėjo kalbėti, protas sumažė-

jo; veik be jokio judesio praleido paskutinius savo dienas lovoje ligi pat mirties, paliuosavusios jį nuo kančių (10 d. sausio, 1778 m.).

Švedijai nepasisekė užlaikyti savo didžiojo mokslininko turtingos gamtos istorijos kolekcijos. Atsakomybė už tai krinta ant kvailos ir godžios, didžiojo mokslininko, našlės. Bijodama perpigiai parduoti moksliskus vyro tyrimus, ji pardavė jo plačią biblioteką ir kolekcijas anglui Smitui už 1000 ginėjų, t. y. už sumą, kurią atsvėrė tikta viena biblioteka iš 2500 tomų. Smitas greitai viską sukrovė į laivus ir nusiuntė į Angliją. Karaliaus Gustavo tuo laiku nebuvo Švedijoje. Sužinojęs apie tą sutartį labai supyko ant godžios moteries. Jisai net išsiuntė paskui Smito laivą kariškus laivus, bet jau pervėlai: mokslininko turtas jau buvo prie Anglijos krantų. Vėliau Anglijoje buvo įkurta "Linėjaus draugija", į kurios savastį ir perėjo biblioteka su kolekcijomis didžiojo švedų gamtininko.

1922—X—13 d.

—x—

Vincy Vincas.

GĖLELĖ RUDENĮ.

(Ekspromto d-ės Alb. Ž. atminčiai).

Vysta nuo šalčio gėlelė gražioji,
Svyra mažučiai lapeliai žemyn,
Žydėjusi vasarą pievoj žalioje, —
Šalnų pakąsta ji žvelgia mirtin...

Vaidenas jai kapas sniegų pusnyne
Ir pančiai beširdės žiemuzės šaltos... —
Nenori gėlele numirti, oi ne! —
Ji nori žaliuoti, kaip ir kitados...

Neša vėjužis jai skundą aidingą,
Dejones kaimynų gėlelių kitų, —
Primeną vasarą džiugią žavingą,
Kada ji žydėjo tarp pievos draugų...

Bet niekas nedžiugin mažutę gėlytę,
Nemielą jai šalnų papuošti laukar... —
Nubyra lapeliai išdžiūvę suvytę,
Ji taria gyvybei "sudiev amžinai"...

Žiūriuos-G. 25. VIII. 1924.

—x—

Pr. Genys.

SAULĖS KRYŽIAI.

Jei išauš kada graži dienele,
jei jauna širdis krūtinėj švis,

jei užlies skliautus šviesi saulėlė
ir darželin spindulėliai kris,

jei pražys lelijos vandeninės,
jei žiedai gražiai nusikvatos —
tad liepsna jaunų dienų krūtinės
žemę saulės kryžiais išmatuos...

Šiauliai 20. VIII. 24.

—x—

V. V.

SENIO PASAKA.

Gyveno dvi sesės: audra ir tyla.
Kur būdavo eina iš jūjų viena —
Ją visada lydi sesutė antra,
Kur neina pirmoji — antros ten nėra.

Tai tokia, broliukai, yr' mano byla,
Kad audrą vis lydi saulėta tyla.
Jei kas mano žodžiais netikėsit —
Gyvenime pats tai paregėsit.

Jurgis Datna.

RUDENS NAKTIS.

Užūžė vėjas, užšvilpė baisiai,
Vėsula siausti smarkiai pradėjo;
Ką nei sutiko — lygiai ir narsiai
Iš kelio stūmė ir tolyn ėjo!

Daugelį kartų žmonės regėjo
Vėsulą didžią nelaimėms baisią,
Bet nieks matyti dar negalėjo,
Kaip rudens naktį ji siaučia tamsią.

Ir kas ją valdo, kas turi galę,
Paleist pasaulin ir vėl atšaukti?
Kas siunčia tamsią rudens naktelę
Po langu vargšo ją gailiai staugti?

Sunku sakyti!.. Bet kaip nebūtų,
Vėsula kartais mūsų laimužė —
Tuomet ateina mūsų paguostų,
Tolima, mirus širdies draugužė!

O jei nemylim pasauly nieko,
Vėsulai siaučiant norim mylėti,
Kad tarp to laiko niaurais ir kieto,
Būtų ant žemės ko nors gailėti!

Makrickai, 1919 m.

Pr. Genys.

MIŠKŲ GYVYBĖ.

Linksmā, švelnu, gražu...
Miškų gyvybė dvelkia

kvapiu aromatu;
sapnų gražybę teikia...

Koks kelias malonus!
Skliautuos žvaigždėlės teka!..
Po kojų žolynai!..
Kalnai toliese šneka!..

Gražių dainų garsai
jausmų gyvybėj skęsta...
nakties gili kalba
žemaičių kalnuos bręsta...

Bet man... skaudu širdy:
sugriaužė ją troškimas...
Kažkur vilioja vis
gėjus nakties dvelkimas...

7. VI. 24.

—o—

Pirmoji Žibutė.

MANO MEILĖ.

Mano meilė — saulės kasos
Debesėlių ūkanoj,
Sidabrinės ryto ramos
Spindulėlių šypsenoj.
Mano meilė — gėlės baltos,
Gėlės skaisčios dyvinai...
Iš tolių dausų atkeltos,
Kur naktis ir dienos šaltos,
Sniego blizganti kalnai...
Mano meilė — jausmo jūrė,
Tai audringa, tai rami...
Gilios dūmos ją užbūrė
Ir svajojimai pirmi.
Mano meilė pirmutinė
Visada skaisti, jauna,
Lyg žvaigždutė sidabrinė,
Iš visų viena rinktinė, —
Jai ir gėlės ir daina.

St. Žvirgždas.

UPYTĖ.

Upytė vingiuoja,
vanduo sidabruoja
ir šiaušiasi vilnys.
Jos bėga... sustoja...
tai vėl sukvatoja
ir ima vaikytis.
Naktuze ramioji,
sakyki, tamsioji,
ar rymsta upytė,
kai gamtą užkloji,
gyvybe liūliuojai,
ar rymsta mažytė?..

1923.

Garri Strongo.

Krantų Plėšikai.

Vertė Juozas Vaidevutis.

I.

Svenas Langė, „Nepakenčiamas Daugkalbis“, ištariantis per dieną daugiau pusantros dešimties žodžių, padėjėjas kapitono tristiebio laivo „Albatroso“, tą rytą atplaukusio į Hamburgo uostą, stovėjo laive ir, rūkydamas pypkutę, dairėsi po apylinkę. Šale buvo jo anūkas, Petras Langė, pildantis jungo ir raštininko pareigas. Jisai žiūrėjo į uostą, kur nesenai išplaukė kapitonas Šturmas, puikolio „Albatroso“ savininkas.

— Dėde, valtelė pristojė prie kranto! — tarė paskendusiam dūmų kamuoliuose Svenui. — Kapitonas išlipo. Jį apsupo visos pulkas žmonių. Tur būt, vis jūrininkai, dėde! Spaudžia kapitonui ranką! Dėde, kodėl visi jūrininkai taip gerbia mūsų kapitoną? Lyg kokį admiralą!

— Kvailį! — ištarė senas Langė.

— Ar tai aš kvailys?! — nustebo junga. — Dėde, dėde! Kokia tai mergina prikibo prie kapitono! Tikrai prikibo, lai mane perkūnas užmuša!

— Ne tavo darbas! — atsiliepė Svenas. — Žiūrėk, kad į tave panelės nekibtų.

Nenuorama junga tęsė kranto apžiūrėjimą ir apie pasekmes pranešinėjo dėdei:

— Kapitonas nuėjo į garlaivių valdybą, o panelė vaikščioja po uostą. Ji, dėde, iaukia mūsų kapitoną! Kad aš pertrūkčiau, jei ji nelaukia!

— Na, ir tegul laukia! — sumurmėjo Langė, kratydamas pelenus iš pypkės ir vėl prisikimšo.

Praėjo pusvalandis, o gal ir daugiau.

— Dievaži, dėde, ji, ta panelė, nepaleidžia mūsų kapitoną! — suriko junga. — Jisai vedasi ją į valtį. Dėde! Tu tik pažiūrėk!

— Vežasi šian, į laivą! o o!

Svenas Langė galiausia pažiūrėjo į krantą ir pamatė lengvą valtį, kariaujančią su graita srove, rodos, šokinėjančią ant vilnių, kuri graitai plaukė prie laivo. Valtį be kapitono Šturmo žinomo pasaulyje vardu „Audranešys“, aukšto, tvirtai sudėto, vidutinio amžiaus vyro, sėdėjo ta pati mergina, apie kurią tiek daug kalbėjo smalsus junga. Svenas Langė pamatė išbalusį, bet labai gražų, mergaitės veidą, plonų liemenių ir prastais rūbais.

Po penkių minučių valtis priplaukė prie laivo. Nuleistomis kopėčiomis užlipo atvažiavusi mergaitė ir patsai Šturmas.

— Ei, Lange! — suriko kapitonas savo senam padėjikui. — Liepk virėjui graitai sutaisyti ką nors valgyti ir tuoj ateik į mano kambarį: reikalas. Pažiūrėk: nepažįsti?

Galvos linkerėjimu parodė į tyliai stovinčią ir baugiai besidairančią išbalusią mergaitę joduose rūbuose.

Svenas Langė pažiūrėjo į retą svečią ir pagiriančiai palingavo galva.

— Puiki valtis. Geros medžiagos. Gero statymo. Eina, tur būt, po vokiška vėliava. Visa tvarkoje!

— Ką! — nusijuokė Šturmas. — Bet nepažįsti?

— Garlaivio popierų, rodos, niekadose nemačiau.

— Strutą atmeni? Joną Strutą?

— „Alenos“ kapitono pagelbininką? Kurgi neatminsi!

— Tai jo duktė, Genė Strutaitė!

— Geras jūrininkas buvo! Gaila: be žinios žuvo.

Tais Sveno žodžiais puikiose mergaitės akyse pasirodė ašaros, o mažos baltos rankutės pradėjo drebėti.

Kapitonas Šturmas, paėmęs mergaitę už rankos, nusivedė į savo kajutą meiliai kalbėdamas:

— Na, Geniut, ir vėl ašaros?

— Aš neverkiu, kapitone! — drebančiu balsu atsiliepė mergaitė. — Bet man taip sunku, taip sunku!

— Tikiu! Bet juk tu dabar ne viena. Išpasakosi man visa ir, mato Dievas, jei tik žmogaus jėgomis galima tau pagelbėti, tai manim skųstis negalėsi. Tavo tėvas buvo mano draugu trisdešimt metų atgal, kai aš basas vaikėzas bėgiojau po laivą. Daug mes nekalbėdavome, bet žinojome, kad vienas kitu galima pilnai pasitikėti! O tu—jo duktė. Jam nesant, aš už jį ir tėvas ir globėjas! Sėskis. Išsirink patogesnę vietą pati: mano kajutoj laisvas kampelis visados yra. Taip. Čia sės Svenas, o aš čia. Dabar išpasakok visa, ką turi širdyje. Tik ot kas, sankalba brangesnė už pinigus: pirmiau visa apmąstyk, susirink jėgas ir visa pasakok paeiliui.

Aš mėgstu sklandumą ir moteriškėj! Na, klausau. Klausyk įdomiai ir tu, Svenai!

— Yra! — atsiliepė įeidamas į kampą ir kišdamas burnon ką tik prikimštą pyркę.

Genė Strutaitė pradėjo savo liūdną pasakojimą.

Jai pasakojant, Šturmo veidas vis tamsėjo ir tamsėjo, o akys liūdėjo. Laikas nuo laiko dešinės rankos kumščia kietai susispausdavo.

— Taip, taip, mergaitė! — linkčiojo galva laike pasakojimo. — Gerai! Teisingai.

“Turėjai tiesą! Sakyk tik! Ponas Šaumburgas, prikimštas pinigų maišas, skaitė nusizeminimu, jei sūnus ves dukterį garbingo ir teisingo jūrininko, našlaitę? Taip, taip!”

“Ir siulė dešimtį tūkstančių už atsakymą jo sūnui Genrikui, o tu išvijai poną senatorių iš savo pirkelės? Puikiai!”

“Ir tavo Genrikas man patinka! Kaip tu manai, Lange?”

— Jaunas — kvailas! — ramiai atsiliepė iš taboko dūmų debesų Langė.

— Taip, Sveno tiesa. Tai gali padaryti tik mažas vaikas. Vietoj rimtai apmąsčius, kai tėvas išvijo iš namų, kad norėjo vesti našlaitę, tavo jaunikis, tartum, be galvos, puolė tiesiai į žiotis krantų akūlai! Kas gi nežino tų Hamburgo ir kitų uostinių miestų prakeiktų pirklių, tų žmonių atmatų, tikrų vergais prekiautojų. O tavo Genrikas net ir valdiškų popierių neturi. Reikia tam tavo Genrikui dar gerai supliekti, bet tai dar spėsime. Pirmiausia reikia surasti tavo brangenybę ir patalpinti ant kokio nors doro laivo pas man pažįstamą kapitoną.

“Gal aš ir patsai priimsiu: seno mano draugo duktės jaunikis, ne svetimas žmogus, ir jei-gu to tavo Genriko yra nors truputis smagenų galvoj ir noras likti žmogumi, spiovus ant tėvo aukso maišų, tai mes, Genyte, išlavinsime jaunuolį! O dabar papasakok antrą dalį. Po tiesai — pirmą: juk tu pradėjai nuo blogų dienų, taip sakant, atsitikimų, o aš noriu žinoti ir dėlko esi tokiame blogame padėjime: be skatiko, vienu viena dideliame mieste, palikta savoms jėgoms gintis nuo bado? Juk Strutaitė turėjo pinigų?”

— Trys metai atgal mūsų laimė buvo užtikrinta, — kalbėjo tyliu balsu mergaitė. — Mirusioji mama prašė tėvo liautis plaukiojus, nes pradėjo sirgti reumatizmu ir gydytojai patarė rimtai gydytis. Bet čia pasisuko piktasis, paveiksle žmogaus, — Korado.

— Kas toks?

— Tikrai nežinau. Nė meksikietis, nė argentinetis. Valkiodamasis po miestą sutiko tėvelį ir prisisiurbė prie jo, kaip dėlė; traukė pi-

nigus, valgė ir gėrė mūsų namuose, kaip smuklėje... Motutė labai nenorėjo, kad tėtis draugauja su tokio žmogum, kurio siela juodesnė už jį. Bet tėvas visados nujuokdavo: “Jūs, bobos, nieko reikalauose neišmanote! Niekas ir negina, kad Korado panašus į galvažudį. Bet tau, Genyt, jo į jaunikius, o tau, motin, į žentus, neperšu. Jis man tereikalingas tik viename darbe ir daugiau nieko. Ot, pabaigsime ir persiskirsime amžinai. Jis kairėn, aš dešinėn!”

— Ar niekad tėvas nesakė, ką tokio juodu turėjo sumanę? — paklausė Šturmas.

— Ne, — atsakė truputį abejodama mergaitė. — Bet kai ką aš pati sužinojau. Kalba ėjo apie auksą, kapitone.

— Ką? — nustebo Šturmas. — Apie kokį auksą?

— Nežinau. Kalbėdamies visados užsidarydavo savo kambaryje. Bet žinau, kad pas vietinį auksakalį tėvas rodė du nedidelius gabalėlius aukso. Įsitaisė knygą apie kasimą aukso; kartą paliko nepaslėpęs punda įrankių reikalingų aukso ieškotojams. Nepoilo išsirengė, ir nieko mudviem su mama nesakė išplaukė laivu “Alena”.

— Ir nuo to laiko nieko negirdėjote?

— Ne. Po dviejų mėnesių atėjo laiškas nuo tėvo, kuriame rašė, kad viskas eina gerai ir greitai sugrįšias turtingu žmogumi.

— Iš kur buvo laiškas?

— Iš Meksikos. Iš Vera -Kruc. Vėliau atėjo dar vienas nuostabus laiškas...

— Kokis?

Mergaitė drebančiomis rankomis išėmė labai suteptą voką iš storos mėlynos popieros ir išėmusi iš jo storo audimo trikampį padavė jūrininkui.

— Kas čia?! Kokie tai ieroglifai! — sutraukęs antakius tarė Šturmas žiūrėdamas audeklą.

Ant audeklo buvo kokie tai įvairių spalvų ženklai, ploni ir keisti pažymėjimai. Vienoje vietoje buvo blogai nupieštas pinigas, šale — medis, rodos, pušis stovinti ant uolos kranto.

Planas buvo nelygiai perplėštas pusiau.

— Kas per paslaptis! — užsimastęs tarė Šturmas. — Ir tasai ženklas atėjo be jokio raštelio?

— Buvo ir truputis raštelis, kuriame tėvas rašė, kad darbas užsitęsė; Korado pasirodė niekšu esąs, bet tikslas jau pasiektas ir tereikia tik truputį pinigų. “Delto greitai laiku grįšiu namo”, — rašė tėvas. Vežu tau, Genyte, dovanų. O to ženklo nepameskita. Jis kainuojamas keleta milijonų. Nenorėjau visai sunaikinti, bet bijojau ir pas save laikyti, nes taip gali patekti prakeiktajam Koradui. Tai ir visa.”

— Tēvas negrīžo: trys suviršum metai praējo nuo gavimo šio keisto laiško. Apie laivą "Aleņą" nieko negirdēti. Laivų valdyba spēja tėvo garlaivį žuvus kur nors pas vakarinius Pietinēs Amerikos krantus.

— O tas? Kaip jį? Tas — Koradas?

— Korado? Metai atgal jis buvo Hamburge; vaikiojosi apie mūsų namus, bet sužinojęs, kad tėvas negrīžo, tuoj prapuolė.

— Nuostabus atsitikimas, mergaite. Supainiota istorija! — tarė užsimastęs Šturmas žiūrėdamas į ženklus gulinčius prieš jį ant stalo. — Reikės nemaža pamankštyti galvą del to uždavinio. Aa! Perdaug gudriai padarė tavo tėvas.

Genė tiktai atsiduso.

— Ką jums dar papasakoti, kapitone? — tarė po valandėlei. — Mama mirė iš nuliūdimo nesulaukdama tėvo. Mūsų namelis...

Ašaros pasirodė gražiose mergaitės akyse.

... namelis žuvo: pasirodė, kad prieš išvažiuosiant į paskutinę kelionę tėvas jį užstatė. Mokesčius mokėti nebuvo kuo... Suprantama, kad visi pažįstami atsitraukė nuo mūsų kaip tik pasirodė nelaimė: kam malonu draugauti su pavargėliais?

— Tokie, vadinasi, buvo ir žmonės, tie jūsų pažįstami — smarkiai tarė Šturmas, o akys užsidegė piktumu.

— Man reikėjo daug iškentėti, — tęsė Genė sulaukusi ašaras. — Sunkiausia buvo gauti darbas. Tėvas išauklėjo gerai, davė gerą mokslą ir galėjau kitus mokyti. Bet kaip labai sunku rasti darbo! Pamokos, perrašinėjimai, Dieve, kiek norinčių turėti tą darbą ir kaip mažai jo tėra?! Kai prašydavau darbo dirbtuvėse, tai tik išjuokdavo: "Tamsta, panielė? Ne, mums baltrankių nereikia!" Ir žmonės nenorėjo girdėti, kad aš visai ne baltrankė, kad dirbsiu ne blogiau už kitas darbininkes. Kad tik būtų doras darbas.

— Teisingai, mergaite, — pagyrė jos žodžius Šturmas. — Kad tik būtų doras ir teisingas darbas.

— Dabar tarnauju, tiesa, vos nebadauju, bet vis tik turiu užsiėmimą ir džiaugiuosi galėdama pati užsipelnyti duonos kąsnį. Ir... ir toluoj sužibėjo laimės šviesa: pamylėjo Genrikas. Jis toks meilus, geras... Aš visai nemaniau, kad jisai senatoriaus ir milionieriaus sūnus... skaičiau jį neturtingu, lygiu man. Jisai dirbo toj raštinėj, kur ir aš. Svajojome, kad...

Balsas sudrebėjo ir nutilo. Nurimusi baigė pasakojimą.

— Bet Genrikui užsiminus, kad norįs manę vesti, pakilo didžiausia audra. Jį tuojau atleido iš tarnybos bijodami senio piktumo. Genrikas visur ieškojo darbo, bet niekur negavo. Ta-

da sumanė likt jūrininku ant kokio nors būrinio laivo. Norėjo stoti ant savų kojų. Ir... ir visa žuvo!

— Ne, dar nežuvo, vaike, — atsiliepė tvirtai Šturmas. — Suprantama, kad tavo Genrikas pateko į tvirtas letenas, bet ne aš būsiu, jei neištrauksiu jo iš nagų tų prakeiktų kranto žiurkių prekiaujančių žmonėmis. Bet laiko negalima gaisinti. Nuo šio laiko aš lieku tavo tėvu ir globėju. Tu mano priimtinė duktė. Imk šią piniginę. Nebijok, nebijok: pinigų ne taip daug. Nenoriu kad liktum baltaranke. Bet pusbūžiam gyvenimui reikia padaryti gaislas kograiliausia: neteksi sveikatos, tada, sese, švilpyk, kad nori! Sveikatos negrąžinsi. Gali keliauti. Mum su Svenu tuoj reikės rengtis į kelionę ieškoti tavo pabėgusio turto.

Šturmas išvedė Genę ant palubos ir pasodino į valtį laukiančią pas laivą.

— Ateik rytoj rytą. Gal jau spėsime kai ką sužinoti!

Atsisukęs prie Sveno paklausė:

— Na, tu švediška meška, ką tu manai apie tai? Atrišk nors kartą savo liežuvį!

— Ką aš manau? — rodos, nustebo Langė. — Mm! Ką manau? Kol kas nė pats dar nežinau, ką aš manau.

II.

Iš jūrininkų smuklės "Poseidono Tridantis", Hamburgo priemiestyje — Altonoje, ėjo dūmai kai iš kamino: lėbavo įgula vieno, nesenaį parplaukusio iš tolimos kelionės, būrinio laivo. Įslinksminę jūrininkai gėrė valgė, dainavo, šoko, pešės ir vėl gėrė ir dainavo. Stovintis prie bufeto storveidis smuklininkas dažnai baugino linksmuosius svečius atėjimu sargybinių, bet jūrininkai visai į tai nekreipė dėmesio, žinodami, kad sargybiniai į tą vietą teuzsuka labai nenoromis ir tai tik atsitikus kokiai nors triukšmingai istorijai.

Apie antrą valandą po pietų prie smuklininko prisigrūdo vienakojis ir vienakis senis, rauplėmis išvagotu biauriu veidu.

— Susitaikinau, — tarė smuklininkui. — Vaikiną priima "Vulkano" laivan. Tau už triūsą penkios dešimtys ir man tiek.

— Ne kas, neužsimokėjo triūsti.

— Bet juk "Vulkano" kapitonas savas žmogus. Senas vilkas — Anselmas. Kitas dar būtų nenorėjęs, nes vaikinai neturi jokių popierių, o tas nė nemirktelėjo! "Atveskite, — sakė, — nors dešimtį tokių".

— O kur plauks "Vulkanas"? — paklausė smuklininkas.

— Į Čili, Konsepsionan.

PAMINKLAS ŽUVUSIEMS UŽ LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĘ,

vieta, kur prasideda gražiausias, iškilmingiausias ir patriotingiausias iškilmės. Čia lietuvių tauta sudeda giliausius pagarbos jausmus žuvusiems už nepriklausomybę, čia ji semia pajėgų ir ištvermės tolesnei kovai.

Po dešine matosi Karo Muzėjaus trobėsio. Tai vieta, kur sukrauta Lietuvos praeitis, dabartis ir ateitis. Čia yra Lietuvos jaunos kariuomenės augimo, kovų ir trofėjų (laimėjimų) atvaizdas.

— Prakeiktas tu, Vienakoji! Piktadarį tu!
 — O, tai tau? O tai už ką?
 — Apgavike tu. Pasaulio pereiva!
 — Kas tau? Ar musmirio užėdei? O gal per apsirikiną paties išdirbinio — spirito — užtraukei? Už ką vaidyjies?
 — Į Konsepsioną "Vulkanas" plaukia? Taip?
 — Na, žinoma.
 — Gyvulį! O... ar ne velniui ant ragų? Ar ne į dugną žuvims?
 Vienakojis išbalo. Akis bailiai pradėjo mirkčioti.
 — Duok 100 markių, kitaip, prakeiktasis, jokių reikalų su tavim neturėsiu! — piktai šaukė smuklininkas, artindamasis prie Vienakojo. — Duok be jokio išsikalbėjimo.

— Viešpatie, pasigailėk! O man tai nė skatiko neliks. Ir tiek triūso, o delko?

— Meluoji, beuodegi kirmine! Tau nieko neliks? Papasakok kam kitam, o ne man. Neapgausi! Vistiek nuo Anselmo gavai kokius tris šimtus, o du šimtus penkias dešimtis tai jau tikrai.

— Trauk mane devyni! Kad aš persprogičiau, kad akys iššoktų, — pusanatro šimto ir nė skatiko daugiau.

— Pusanatro šimto? Imsiu tik ir patikėsiu tau, svieto pereiga?! Už jūrininką ant senos klumpės, su apgavimu apdraustos ir plaukiančios į paskutinę kelionę? E! Duok šian 1000 markių ir nė žodžio, nelabasis.

Urgėdamas ir keikdamas Vienakojis ištraukė iš kišeniaus pundelį suterštų pinigų.

— Paskutinius marškinius nuo manęs velki, kūme! — urgėjo atskaitydamas pinigus.

— Pasakok, pasakok! — atsiliepė smuklininkas peržiūrėdamas pinigus. — Giedok Lozorių.

Tuo laiku pro duris iš gatvės kaip ungurys įbėgo blogai aprėdytas, raudonas, rauplėtas, raišomis akimis ir pikta šypsena ant išstėtų ligi ausų lūpų, vaikas. Nekreipdamas dėmesio į smūgius nuo nugąsdintų jūrininkų, prilindo prie smuklininko.

— Tėte, mergučė plaukė prie vieno nesenai atplaukusio laivo ir visą valandą ten išbuvo. Nulipo labai linksma.

— Ką? — paklausė smuklininkas. — Genė Strutaitė?

— Taip. Laivas "Albatrosas". Kapitonas Fredas Šturmas, tėte. Aš visa sužinojau. Kiek vėliau patsai kapitonas ir jo pagelbininkas nuėjo į uosto valdybą ir, rodos, eina šian.

— Velnias! — baugiai teištārė smuklininkas.

— Šturmas? Patsai Šturmas? — ir nemažiau išsigandęs šnabzdėjo Vienakojis. — Reikia bėgti, kume. Jei įsimaišė Šturmas, prakeiktas "Audranešys", tai gero nebus. A kaip jį bala! Aš jau žinau, ką reiškia su Šturmu prasidėjus. Gyvasčiu nesidžiaugsi...

— Necypk! — pertraukė smuklininkas. — Ir be tavęs žinau. To kur kas aštresni dantys, kaip policijos. Ir, svarbiausia, nieko nebijo, jūrų velnias! Bet mums nėra ko bijoti. Gerai, kad vaikištis laiku pranešė, tai galėsime jaunuolį paslėpti

— Ei, Trina! Pabūk prie buffeto, mergaite. Aš turiu atsitraukti valandėlei.

Viena iš įsitępusių mergų, tarnaujančių jūrininkams, apdovanojus geru žandiniu pastojusį jai taką girtą jūrininką, prasispraudė už bufeto.

— Einam, Vienakoji, — tarė smuklininkas baugiai bežiūrinčiam į einamąsias duris draugui. — O tu, vaike, būk sargybiniu. Jei tik kiek, tai ir šauk visa gerkle "Reino sargybą", lyg katei užmynus uodegą.

Sūnus, vertas tėvo, tuoj nulindo prie įeinamųjų durų ir atsistojo, kaip sargybinis saugojantis paraką.

Tuo tarpu smuklininkas su Vienakoju išėjo pro žemas ir siauras duriukes už bufeto į vidurinius "Poseidono Tridancio" kambarius, kur gale karidoriaus buvo tamsi kamara.

— Stok, vyruk! — riktelėjo smuklininkas gulnčiam ant šiaudų išbalusiam jaunam vaikinui. — Tėvelis jau užėjo mūsų pėdas. Tuoj policijos šunes atbėgs. Jei nori laisvu žmogum būti, tai reikia kogleičiausia bėgti.

Genrikas Šaumburgas, nelaimingasai Genės jaunikis, patekęs į rankas bedievių "krantų plėšikų", — pašokęs stvėrėsi už galvos.

— Greičiau, greičiau! — skubino Vienakojis. — Nė valandėlės negalima trukti. Už nieką prapulsi. O mes dar galime tave išgelbėti ir pristatysime, brolau, ant tokio laivo, kad o... nors vadinasi prekių laivu, bet tikru kreiseriu galėtų būti. Raičiosies, kaip sūris svieste. Jei patiksi kapitonui Anselmui, — o jis tikras angelas, — tai greitai jo dešine ranka liksi.

Biaurus nusišypsojimas pasirodė smuklininko lūpose beklausant Vienakojo gyrimų. "Krantų plėšikų" auka greitai apsirengė ir visi trys iš-

jė iš "Poseidono Tridancio", prapuolė daugybėje siaurų ir tamsių Altonos skersgatvių.

Kudasis vaikištis nulydėjęs juos akimis patenkinamai nusišypsojo ir apžiūrėjo kišenuje esančius naujus sidabrinus pinigų gautus nuo tėvo už gerą žvalgybą.

— Ot ir jaunasis gražuolis! — užtraukė šaukti Martynas šokinėdamas, kai pamatė ateinantį tvirtu žingsniu aukštą tvirtą jūrininką, kuriame skaitytojas tuoj pažintų Fredą Sturmą.

Atėjus Sturmui, iš pradžių pakio triukšmas ir riksmas: koks tai girtas jūrininkas šaukė, kad nenorįs matyti pašalinių. Bet keletas sumaningesniųjų jūrininkų greitai nutiudė girtuoklį.

Šturmas, kurį sekė "Nepakenčiamas Daugkalbis", visados tytintis Svenas Langė, permetė akimis besilinksminančius jūrininkus.

— Štai kur eina taip sunkiai ir pavojingai uždirbti skatikai, — tarė jisai. — Už nuodus prakeiktiems išnaudotojams.

Svenas tylėdamas linkterėjo galva.

Radęs kampe laisvą stalėlį prisėdo. Viena Trinos draugė, stora moteriškė, biauriu, nuo daugybės pudros, veidu, priėjo prie svečių, klausdama, ko nori.

Del visa ko užsakęs alaus, Šturmas pradėjo žiūrėti į susirinkusius, o labiausia į tarnaujančias merginas.

— Ei, mergaite, — riktelėjo išėjusiai iš už bufeto ir prieš veidrodį besitaisančiai plaukus Trina. — Gal mūsų draugystėje išgersi?

— Alaus? Soti. Jei vynu, tai kodėl ne, mieles kapitonėli.

Šturmas pareikalavo visą butelį vynu.

— Aš nemėgstu viena gerti. Tegul ir mano draugės pasivaišina kapitono vynu, — koketingai šypsodamos tarė Trina.

— Vaišink, ką nori, — atsakė Šturmas.

Pirmą butelį sekė antras, trečias.

Trinai pareikalavus dar vieną butelį, Šturmas reikšmingai pažiūrėjo į akis.

— Klausyk, mergaite, — tarė jisai tyliai. — tu tuos monus paliauk.

— Kokius? — sumišusi pratarė Trina.

— Kiek gaunate nuo to akyplėšos smuklininko už kiekvieną įbruktą svečiams butelį? Trimarkį? Štai te tau, — bet tau, ne lupikui šeiminkui, — penkias markes kaspinams. Tik nelysk su savo draugėmis.

Paraudusi, skubiai įsidėjo gautą pinigą į kišenių.

— Ačiū! — tarė. — Tamsta tokis mandagus.

— Klausyk, — tęsė dar tyliau Šturmas. — Pati gali suprasti, kad ne pasilinksminimui čia

atėjau, o reikalau. Sakyk: nori uždirbti auksinį?

— Dešimtį markių? — vos nesuriko Trina ir jos akyse sužibėjo godumo kibirkštėlė.

— Kad ir dvi dešimtis. Ir teisėtu keliu.

— Tai nori ką nors iškvošti? — gudriai šypsodamos ir pamerkdama pasiteiravo Trina. — Na tai kas? Kad tik galėsiu mūsų krokodilui ir jo rudam velniukui pakenkti, dar uždirbant, — su mielu noru. Klauskite!

— Kalmanas užsiima jūrininkų pristatymu? Mergaitė tvirtinamai palenkė galva.

— Slepia pabėgusius ir norinčius pasislėpti jūrininkus?

— Slepia. Bet jei kalbate apie tą jaunikaity, kurį Vienakojis vakar sumedžiojo, — toks ponaitis su ūseliais, — tai pasivėlinote, kapitonėli.

— Kodel?

— Atleiskite, Tamstą Šturmu vadina?

— Iš kur žinai? — nustebo jūrininkas.

— Tam Dievo ausys duotos. Pusvalandį prieš tamstos atėjimą atbėgo tasai rudasis velniukštis, kuris mane erzina, ir savo tetušiu pranešė, kad ateinate ieškodami kokios tai Genės Strutaitės jaunikio.

— Ot prakeikimas! Tai jau vaikištį išvedė?

— Koks pusvalandis. Pasakyčiau kur, bet, po tiesai, nei pati nežinau. Greičiausia Vienakojis į savo laužą nutempė. Jisai gudrus.

— Ką dar žinai?

Mergaitė užsimastė. Paskui nedrąsiai tarė:

— Nežinau, gal tai jums ir nereikalinga... Vardą minėjo. Moterišką vardą. Kokį tai sveti-
mą... Kon... Ko....

— Konstančą?

— Ne. Ot, gale liežuvio sukasi tik ir gana...
“Konsepsionas” — atsiminiau.

— Ką tai reiškia?

— Nežinau, kapitonėli. Daugiau jau niekuo negaliu patarnauti. Žiūrėkite, kaip rudasis velniukštis šiaušiasi. Jei galėtų, tai ir man ir jums gerkles perkastų. Cha-cha... Ateikite dar, kapitonėli. Rytaiš ne tiek daug būna, tai galėsime pasikalbėti.

Ir, patenkinta gautu pinigų, Trina nuėjo už bufeto.

— Ar neapgaujinėja tik? — suniurnėjo Šturmas, žiūrėdamas į Triną. — Bet galima ir patikrinti. Eiva, Svenai.

— Galiu, — atsakė išgerdamas savo stiklą alaus ir spiaudydamas ant grindų. — Ne alus, o nuodai. Tfu!

— Tai kam geri? Mesk.

— Galiu, bet užmokėjus gaila palikti.

Ir išgėręs antrą stiklą tarė:

— Biaurumai!

Pirmame skersgatvyje sargybinis patvirtino, kad Trinos suteiktos žinios teisingos: smuklininkas su Vienakoju ir išbalusiu jaunu vaikinu, panašiu į Genriką Šaumburgą, valanda atgal praėjo pro sargybinių.

— Nėr kas daryti, reikės kitur ieškoti, — piktai tarė Šturmas kasydamas pakaušį. — Na gerai, p. Kalmane, tavo užėigą atmėnsiu. Savo laiku padarysiu apyskaitą.

Po dviejų valandų darė krata “Vulkaną” laive, kuris jau rengėsi išplaukti. Drauge buvo ir piktas, kaip audros debesys, kapitonas Šturmas.

Kapitono Anselmo — “Vulkaną” savininko — akys sužibėjo piktumu pamačius Šturmą.

— Ieškokite, ieškokite, ponai, — tarė Anselmas perskaitęs įsakymą. — Teužiimu doru darbu, delto nieko ir nebijau.

— Kur plaukia “Vulkanas”? — paklausė vienas policistas.

— Į Konstantinopolį, — greitai atsakė Anselmas.

— Gerai, žinau, — sumurmėjo Šturmas. Į tą Konstantinopolį, kuris vadinasi Konsepsionu.

Krata, suprantama, nedavė jokių pasekmių: visa buvo tvarkoje. Jūrininkai visi turėjo valdiškas popieras. Genriko Šaumburgo jų tarpe nebuvo.

Tik vienas Šturmas žiūrėdamas į piktai surauktą ir vylingą Anselmo veidą, piktai gniauzė kumščias: numanė Anselmą visus kvailinant.

Policistams einant nuo laivo, Anselmas riktelėjo praeinančiam Šturmui:

— Sudiev, kapitone Šturme!

“Audranešys” sustojęs apžiūrėjo savo priešą nuo galvos ligi kojų — atsakė:

— Ligi pasimatymo! Tikiuosi, greitai pasimatysime.

— Kad tu sudegtumei, šunie! — suniurnėjo, išbalęs ir apsipylęs šaltu prakaitu, Anselmas.

Sugrįžęs Šturmas tuoj įsakė rengtis į kelionę. Bet tai jokiū būdu buvo negalima: mašinos reikalavo taisymo, delto leistis į kelionę “Albatrosas” negalėjo.

O “Vulkanas” išplaukė paskirtu laiku ir plaukiant pro ramiai bestovintį “Albatrosą”, kurio viduje girdėjosi kūjų trenksmas, Anselmas pagrūmojo Šturmui.

Tik po trijų dienų “Albatrosas” tegalėjo vytiš jau toli nuplaukusį “Vulkaną”. Bet, rodos, patsai likimas sumanė kenkti Šturmui: netoli Ruksgafeno pasipainiojo mažas laivelis su kuriuo ir susimušė “Albatrosas”; reikėjo grįžti atgal laivo pataisymui.

Šturmas net pirštus krimto iš piktumo.

— Nieko, nieko, mano mielieji! — niurnėjo.
— Tai neilgam. Jūrų dugne, o surasiu. Tada pažiūrėsime, kurie paskutiniai juoksis.

— Dėde, — tarė Genė Strutaitė, — tamsta tik spėji, kad Genrikas yra "Vulkano" laive.

— Tu nieko nesupranti, Genyt, — atsakė Šturmas. — Žinoma prirodymų neturiu, bet aš žinau visas jų gudrybes. Jie šiaip bus padarę: Vienakojis su Kalmanu nugabeno tavo draugą prie Raudonojo švyturio, pro kurį turėjo plaukti "Vulkanas". Nuo švyturio tai ir pridavė į laivą drauge su kitais nelaimingaisiais. Palauk! Pavysiu niekšus, tada tai aš jiems parodysiu. Jūroje taip mandagiai nesielgsiu, kaip čia, kur policija kiekviename žingsnyje lazda kiša.

Praėjus dar kelioms dienoms, "Albatrosas", visiškai pataisytas ir išvalytas, išplaukė į berybį okeaną vytis "Vulkano".

Nelabai linksmas buvo Šturmas: bijojo, kad "Vulkanas", kuris buvo apdraustas didele suma, o jūrininkus turėjo vien naujokus, dar neišsilavinusius, nuskęs lig pavysiant "Albatrosui"...

Žinoma, kad kapitonas "Audranešys" to nesakė nelaimingai Genei. Bet ir pati mergaitė numanė, kad ne visa, kaip norima, eina, ir atsisveikinant su Šturmu veidas buvo labai išbalęs, o akyse žibėjo ašaros.

Junga Petras, žiūrėdamas į uoste stovinčią mergaitę, pranešė savo tylinčiam dėdei.

— Panelė verkia! Išsiėmus nosinę šluostosi akis...

(Bus daugiau).

—x—

Jurgis Daina.

DARŽELY.

Aš matau, gėlė daili,
Išbujojus žydi,
Jai nakties rasa gaili,
Laimės nepavydi.

Per naktelę dyvinai,
Prausia liemenėlį,
Kad pavergtų tik jinai
Jauną bernužėlį...

Ji bujoja globoje
Deivės — mergužėlės,
Laimės savo sieloje
Jai pavydi gėlės!

O mergelė džiaugdamos,
Lanko ją rytely,
Laukia laimės žinomos,
Bet sulaukt negali!..

Tuomet bėga ji jauna,
Aplankyt gėleles,
Nusiminusi liūdna,
Rūpesčiai širdelės.

Ir jai skundžiasi tyliai
Lieja ašarėles,
Kad net sušnabžda baisiai
Aplink visos gėlės!

Ir palenkia galveles
Apkalba bernelį,
Šluosto drėgnas akeles,
Bet neverkt negali...

Bet vos saulės spindulėliai
Iš rytų sušviečia —
Visos šypsosi meiliai
Ir mylėti kviečia!

5 p. p. 25—VII—22 m.

—x—

Pr. Genys.

NEŽINAU, KAS BŪTŪ?..

Jei atneštum man gėlių,
nežinau, kas būtŪ?..
Ar nuliūščiau dar labiau,
ar skausmai prazūtŪ?..

Jei atneštum širdį man —
jauną, skaisčią, mielą, —
kas suprastŪ, kas užlies
mano gilią sielą...

Šiauliai 20. VIII. 24.

—o—

Pr. Genys.

TROŠKIMAS.

Trokštu — duokit man gyvybės!
gaivinkite betilstančias akis!..
Atneškite saulės žiburius! Skaistybės!..
Gaivinkite, gaivinkite!.. Naktis!..

XII. 22.

—

Pr. Genys.

RAMYBĖS VALANDAI.

Senai, senai ją bemačiau.
Jos širdį siela pamylėjo...
Ji man šypsojos... aš jaučiau —
krūtinė džiaugės ir linksmėjo...

22. XII. 22.

O—Kr. Miečius.

Sirdies Valdovė.

(Vaizdelis iš Lietuvos didikų gyvenimo).

Skiriu savo sesutėms: Mad. ir Onutei.

Daugiausia viduramžių romanų, apysakų siužeto vyriausiu subjektu yra didikas — grafas, bajoras. Įvairių komplimentų, anekdotų lopšys, taip pat ten — tarp didikų. Tuose lapuose, kur gražiai aprašyta medžioklės, puotos, pav., „Ivanohe“, „Nybelungų daina“ ir k. — ten irgi veikia didikai.

Panašaus turinio apysakoms ir Lietuvoj labai daug yra medžiagos. Aš vieną vaizdelį, iš Lietuvos didikų gyvenimo, imuos nupiešti.

Kas gi nėra girdėjęs, arba nenorėtų pamatyti puikaus gr. Tiškevičiaus dvaro? Puikūs žemaičius gamtos vaizdai, bet ir šis dvaras duoda visiems pasigrozėti. Užtat čion ir ekskursijų nemažai atvyksta vasaros metu.

Kas žino grafo Tiškevičiaus giminę, tas bus girdėjęs apie buvusį jo vasalą Erelioną. Erelionas buvo jau senas, prazilęs bajoras. Jis valdė prie Nevėžio kranto gražų dvarą. Tie lygūs laukai, aukšti medžiai; liepos, kaštanai, klevai, kurie laikė apsupę dvarą ir ošiantis sodas apsuptas šimtamečiais ažuolais, traukte traukia dainininkus paukščius, o žmogaus sielai teikia daug malonumo.

It rojui, stovi aukšti, didžiuliai langais balti rūmai. Pats dvaro šeimininkas gan išmintingas, narsus; jo bočiai ir žymūs yra senovės lietuvių karžygiai. Šio prazilusio tėvo dvare augo graži dukraitė, vardu Gražina. Nedidelio ūgio bajoraitės galvą puošia juosvi plaukai, žydrios akytės, ramus būdas, didelis mandagumas...

Neveltui ir dainius sušunka:

“Pas seną bajorą aukštajam dvare,
Ten auga mergaitė graži...”

Panelė Gražina baigusi anų laikų 5-kių klasių gimnaziją, sekė jau 20-tus metelius. Aukštųjų mokslų nėjo todėl, kad tarp didikų, anais laikais, dominavo paprotys: esą sunkios universiteto studijos panelėms nėra reikalingos, bet kenkia dailės jausmui; panelėms yra reikalinga mokėti gimtąją kalbą, ir kitą, kultūringos šalies — dažniausia prancūzų, o taip pat amžinai numylėti muziką ir plastiką. Tokiomis tradicijomis seka ir ši bajoraitė.

Ačiū bajoraitės grožiui, mandagumui, daug lankėsi dvaran kavalierių, apsimetusį įvairiais reikalėliais. Ergo, tik vienas čion, anot paties Ereliono, “prilipo, it musė, prie medaus”. Šis

jaunas asmuo, bajoras Vincas, dar buvo Vienos universiteto studentas. Sunkios inžinerijos studijos, bet ne tokios, kaip kad ramus ilgesys Nevėžio krantų, kame Erelionų dvaras. Nekartą jis sau taip kalbėjo: “Aš čia, kame sausas ir šaltas kalnų padanges arai ilgais savo sparnais raizo, o ten, ten tarp saviškių... mano viltis!” Tat dažnai išsidanginęs studentas užmiestini dainuodavo ilgesio imną:

“Vai būriai laisvų, juodųjų arų

Raizo mėlynės baltųjų kalnų;

Galingi arai, arai draugai,

Skriskit tėvynėn — mano draugai...

Ten kame puikūs...

Užtat paleistas vakacijų negaišindavo laiko užsieny, bet traukdavo Lietuvon.

Šiomet jau galutinai Vincas parvažiavo, nes po 4-rių metų studijų mokslą baigė. Išsilgęs buvo čionykštės gamtos, tėvų, pasiilgęs panelės Gražinos. Vinco namiškiai labai laukė. Laukė ir pati gamta. Buvo jau liepos mėnesis. Ties Vinco kambariu žydėjo dvi aukštos liepos, savo žiedų skaniu kvėpėjimu traukė bitutes, lakštingalas ir žmones, čia vėl apie kambarių langus didžiulis daržas gėlių... o kokios gražios! Įvairiausiomis varsomis žydi, kvėpia... Ten krūmai raudonų radastų, visur išsidraikę sinovadų, o kas visų ir vardus pasakys! Vinco kambary ir gi nepaprasta: po stalu, ant grindų, brangus, gėliuotas kilimas, ant stalo du sidabriniai liktoriai, du gražūs buketai; prie stalo sena jo kedė; toliau, prie sienos, nedidelis veidrodis, ten pat įvairūs tualeto reikmenys, baltai paklota žvilgantė lova, ant sienos vėl minkštas brangus kilimas, prie lovos grindis puošia margas pledas; po lubomis kabo dailiai padirbtas paukštis, virš durų didelės 4 raidės: L. G. M. V.. Kas reiškia: Lai gyvuojamūsų Vincas! Šale ramios dvi šilko vėliavutės. Kambary jaučiama malonus aromatinis kvapas.

Atėjo laukiamoji dienuė. Jau vakarop jų kieman, gražiais arkliais, žvilgančiu fajetonu, kažkas įvažiavo. Visi išbėgo lauk. Tai ir buvo jų brangus sūnus Vincas. Už puikias, ir daug triūso reikalaujančias, sutiktuves inžinierius labai namiškiamis dėkojo. Už valandėlės vaigomajame suskambėjo brangaus metalo kuvertūros: šaukštai, šakutės, peiliai, stiklai ir k.; pakvipo

JURISTAS ANTANAS TUMĖNAS,

Lietuvos Ministeris Pirmininkas, Liet. Konstitucijos referentas Steigiamam Seime.

skanūs valgiai. Tai buvo vien saviškių vakariėnė.

Po parvažiavimo antrą dieną inžinierius gavo tokio turinio laiškutį:

“Ponas Vincai!

Lygiai kaip tamstų namiškiai, taip ir mes esame labai Jūsų pasilgę ir norime malonaus svečio, Tamstos bajorė, asmeny, sulaukti pas mumis. Mes sveikinam laimingai baigusį sunkias studijas. Laukiame.

Ba. Gr. E.”

Panašių laiškelių nuo giminaičių inžinierius irgi gavo.

Vieną, nepaprastai gražią, liepos dieną jaunas bajoras rengė į Erelionus. Vikriai užšokęs ant žirgo tarė:

“Pirmyn, baltakoji žirgeli!

Audros nutilkit, lavonai iš kelio...

Ant pečių ilgas jo ploščius aukštai plevėsavu. Nuskrido, it paukštis. Sužvingo kelionės draugas, suurgę pikti šunes...

Sužinojęs ponas Erelionas atsiprašė draugų ir skubino pasveikinti svečią. Pirmiausia svečias buvo nuvestas panelės Gražinos kambarin, kame jis daug darbo turėjo iki išžiūrėjo jos knygynėlį, storą albumą, kame tarp gražių gamtos atvaizdų rado ir pats save. Galop paprašė panelę Gražiną paskambinti.

Ši gražuolė bajoraitė mėgo skambinti, o ypačingai Bethoven'ą. Prašoma ir dabar padėjo ant piano partiturą.

Jau retkarčiais užgaudavo klavišus. Salone ramu. Šaly sėdi Vincas, labai rimtas, plakančia širdimi. Pastebėjusi tai bajoraitė nusišypsojo ir švelniais pirštais perbėgo klavišus. Ir dar labiau paraudus rimtai užgavo klavišus. Tai linksmi įspūdingi, tai liūdnesni akordai sekė viens kitą... jie pynėsi į laurų vainiką, ar šiaip laisvi kilo į dangų...

Tokia puiki harmonija užimponavo bajoro širdį ir jausmus. O išdidūs akordai vis dar sklido... Gražina paleido laisvais klavišus, akordų puikūs garsai tolinosi, bet šie jauni asmens jautės švelnių akordų glėby... Galop pianas nurimo. — Bravisimo! — tarė inžinierius. Ir paprašė dar atmintinai ką nors paskambinti. Gražuolė sutiko. Mandagus bajoras labai dėkojo.

Po neilgų skanių vaišių bajoras Vincas išėjo namon.

Saulė leidosi, ją lydėjo visa gamta, visame savo gražume, paukščių imnu. Už valandos visur tamsu... tyla, kurią tik lakštingalos balsas liūliavo. Visi saldžiai miegojo, ir gyvuliai ištempę raumenis ilsėjos, tik jaunam inžinieriui mintys užėmė per galvą: tai paskutiniai su kolegomis Viennos studentais atsisveikinimai, gražus diplomas, panelė Erelionaitė ir d. k.

Baigėsi vasaros sezonas. Vincas turėdamas mėnesį laiko poilsui viešėjo pas tėvus. Ir gavęs nuo tėvų sutikimą nusprendė su panelė Gražina apsivesti. Ir vieną dieną su savo gera ja motina nuvažiavo į Erelionus.

— Džiaugiamės, kad malonūs svečiai mus lanko! — tarė, visuomet linksma, ponia Erelionienė.

Po pietų inžinierius su Gražina išėjo sodan pasivaikščioti. Čia gražūs vaizdai: aukštos liepos, didžialapiai klevai, įvairūs pakraščiuose krūmai, vingiuotos plačios ir siauros elėjos, vasarnamis ir fontanas. Čion pat juodu arti atsisėdo. Ilgose savo kalbose jie lietė įvairių sričių istorijas, gražius atminimus, galop, tarytum, tyčia nutrūko jų kalba. Inžinierius, pasinaudodamas trumpa pertrauka, paklausė panelės Gražinos.

— Bet ar turiu teisės tavęs prašyti — ar būsiu šiandien išklaustas?

— Gali — atsakė jinai.

Panelė Gražina dalyką žinojo, širdis jos plakė, ji tylėjo. Jau kartą prasitaręs, paspaudęs Gražinos ranką, drąsiai paklausė ponas Vincas:

— Ar liksi mano širdies valdove!

Ji vėl tylėjo.

— Tai reiškia taip? — prabilo inžinierius.

— Taip — tyliai ir švelniai atsakė Gražina.

Koki jausmai dabar jiems teko pergyventi, lai atjaučia kiekvienas.

Apimti giliai sieloj išugdytų jausmų, ilgėjimų, nepajuto, kaip sukilę smarkiai apėjo porą kartų sodą ir galop — į butą. Ten senis Erelionas suteikė palaiminimą.

Po "benedikcijos" sekė linksma vakarienė. Ten esantieji svečiai reiškė linkėjimų. Tik pradėjus vakarienę, įžengia ir Matas su kunigu Lašu, parvykusių iš medžioklės. Kol jų nebuvo, ėjo rimtos kalbos apie Vinco ir Gražinos vestuves. Įsimaišius šiemdviem, pabiro puikiausių komplimentų, anekdotų, ypatingai iš pono Mato. Visiems tai patiko, teikė gero ūpo ir sočiai pasijuokė.

Po kelių sąvaičių įvyko puiktos vestuvės. Bajoras Vincas neapsirikio vesdamas Gražina, o Gražina tekėdama.

Mariampolė, 1924—VIII—25.

A. Matutis.

Laikas Išgydo Sužeistą Širdį.

Graži meilingoji merguzėlė dūmojo sau viena sode, kuriame žydėjo puikiausios rožių rožės ir teikė maloniausią kvapą.

Ji gi buvo giliai užsimąsčiusi, veidė žymėjos skausmingas nuliūdimas, o žėrinčios akys norėjo ką tokio surasti bei pagauti ir su įtempiamu svaidė žvilgsnius į visas puses.

"Vai, ką gi aš bedarysiu?" sudejavo ji žvelgdama į dausas ir laikydama baltąsias rankeles

ties krūtine, lyg netekusi savo širdies. "Juoba! aš gi praradau savo širdį!"

Ir iš kvepiančių rožių pasirodė Meilė ir, žengus, stojo prieš ją.

"Štai kur ji yra", tarė maloniai Meilė, laikydama širdį vienoje rankoje, o kitą ranką paimdama žemčiūginę vilyčią iš saidoko.

Ir graži meilingoji merguzėlė krito keliais ir visa drebėdama pagavo širdį savo rankomis.

"Bet gi ji yra sužeista!" suaimanavo rasojančiomis akimis. "Ji yra sužeista!"

"Man labai gaila!" atsakė Meilė apgailėstaudama. "Aš gi nenorėjau jos sužeisti. Ir, ištikrųjų! man gaila labai!"

Ir merguzėlė puolė į Meilės prieglobstį.

"Vai! ar gi negalima jos išgydyti?" meldė ji ašarodama.

Ir Meilės veidas išgiedrėjo ir nušvito.

"Kodel gi ne?" ramino ją Meilė. "Laikas gali ją išgydyti. Netrukus jis žengs sodo vartais. Tu gi bėg ir prašyk jo išgydyti sužeistą tavo širdį".

Ir jaunoji merguzėlė pasikėjusi paskubo prie sodo vartų.

Ir sulinkęs žilasis senelis žengė plačiu, ne-lygiu ir dulkėtu vieškeliu. Baltieji jo plaukai krito ant sumenkusių, kadaise raumeningų tvirtų ir ieginių pečių. Gi ramstis gelbėjo ilgoj jo kelionėj".

"Sustok, gerasis Laike! sustok!" šaukė merguzėlė, skubindama pro vartus ir paskui vieškeliu pavyti jį. "Sustok ir išgydyk mano širdį!"

Bet gi Laikas nesusiturėjo ir merguzėlė bėgo paskui jį dulkėtu vieškeliu arba peršokdama kai kur pasitaikiusias kliūtis, garsiai šaukdama ir modama rankomis. Saulė gi kaitino ir sunkino kelionę, debesys susispietė ir smarkus lietus lijo, o merguzėlė neprarasdama vilties nei drąsos, kad ir didžiai suvargusi ir užkimusi nuo šaukimo, bet vijosi žiląjį senelį ir bėgo paskui jį meldama išgydyti sužeistą jos širdį. Nelaimėi, nužengė tamsūs rūkai žemėn ir žilasis senelis pranyko tamsumoje.

Ir merguzėlė, nuvargusi ir nusilpusi visa, parpuolė žemėn ir pradėjo raudoti.

"Vai, varge, vargeli! Laikas nesustojo ir sužeistoji mano širdis paliks neišgydytą!"

Ir netrukus apsidairė merguzėlė. Ir ūmai tamsuma, rodos, pranyko, o auksiniai saulės spinduliai apsupo ją ir šypsanti Meilė stovėjo jos šale. Ir merguzėlė pažvelgė į širdį, esančią jos rankoje. Ir, džiaugsme! — Širdis atrodė sveika ir nebuvo sužeista. Ir Meilė, rodydama į pasveikusią širdį, tarė:

"Ar gi aš nesakiau tau, kad Laikas išgydys sužeistą tavo širdį?"

Vincų Vincas.

Aš Tau Aukojau Save.

Buvo saulėtas pavasario rytas.

Aš kopiau į aukštą nežinomą kalną—gyvenimo šventyklon.

Aš buvau toksai silpnutis, kad nepaiečiau patsai vienas, be kieno nors pagelbos, zengti pirmyn, kopti aukštyn į kalną, artyn prie gyvenimo aukuro, buvau visiškai bejėgis.

Ir mane niekas nelydėjo; kopiau patsai vienas, žengiau-kritau į uolas, kėliaus ir vėl žengiau, kopiau aukštyn, artyn prie gyvenimo šventyklos, jam aukoti, prašyti jojo palaimos.

Ir štai sutikau tave.

Tu savo atdūsiu pažadinai mane, tu stipriai mane apglėbei savo galingu glėbiu ir mylavai mane be paliovos.

Tu mane, našlaitį, gyvenimo šventyklon vedei, man takus į kalną kopti rinkai, buvai vieninteliu mano palydovu. Aš nusilpęs kritau į aštrias uolas, žeidė mano kūną erškėčių dygiai, vėjas kedeno mano plaukus, lietus plakė mano veidą — o tu mane vis vedei, aukštyn, artyn prie gyvenimo aukuro, jame aukoti.

Aukštyn, tolyn tolyn bekeliaujant tu mane dar labiau pamilai, tu prie manes dar labiau prijunkai ir karščiau vis mane spaudei prie savo ugningos krūtinės.

Aš nežinojau, kas tu esi, nežinojau iš kur tu, aš nedrįsau pažvelgti tau akysna, klausti tavo vardo. Tiktai tu buvai mano, našlaičio palydovu, tiktai tu mane lydėjai kopiant į kalną, tiktai tavo duslūs atdūsių mane kėlė nuo žemės ir aš žengiau aštriomis uolų viršūnėmis, kritau kiaurymėsna ir vėl kopiau. Tu visur mane lydėjai.

Štai tu atvedei mane gyvenimo šventyklon, parodei aukurą ir liepei aukoti ašaras. Aš puoliau žemėn prieš aukuro ir gausiai aukojau ašarų, dejonų.

Ir tu mane vėl vedei.

Aš ėjau su tavim ir tu mane atvedei prie kaž kieno nežinomos šventyklos, parodei aukurą ir atidengei savo veidą.

Aš pažinau tave ir įžengiau tavo šventyklon, tau aukoti, prieš tave nusilenkti, tave pagarbinti.

Ir ištariau aš tavo vardą ir įskaičiau aš parašą tavo aukuro.

Tavo vardas — vargas.

Tu mane lydėjai aštriausiais gyvenimo takais ir amžinai mane nutildei, mane užmigdei prie savo aukuro.

Aš tau aukojau save...

Ar tau užtenka tosios aukos?

Žiūriuos-G. 25. VII. 1924.

TAUTOSAKA.

Aš sermėgiaus nemylėsiu,
Už jo neisiu, netekėsiu —
Aš panele vadinaus,
Vis poniškai dabinaus.

Man sermėgius mylėt gėda,
Ba jis juodą duoną ēda,
Ir nemoka lenkiškai,
Vėblioja lietuviškai

Man ne į širdį berniukai,
Man į širdį ponaičiukai;
Aš ponaitį mylėsiu
Už jo eisiu, tekėsiu.

Mano tėvai n'išmintingi,
Kad ponystės taip gėdingi,
Nenor lenkiškai mokėt,
Tik lietuviškai šnekėt.

Apsirėdžiusi poniškai,
Moku čeveruot lenkiškai;
Ir aš neisiu jų keliu,
Gyvent poniškai galiu.

Aš ponaitį tai mylėsiu,
Už jo eisiu ir tekėsiu,
Kad ir būsiu ubagė,
Bet nebūsiu muzikė.

Padainavo (ponia Ogin-Krakovskienė)
Užrašė O. Kr. Miečius.

Mockava, 1924—VII—5 d.

JUOKAI.

NORMALUS GYVENIMO BŪDAS.

N. N., ilgai nematęs vieno savo pažįstamo, sutikęs jį sako:

— Bet tu puikiai atrodai!
— Gali būt, aš gyvenau šią vasarą labai normaliai: anksti guliau, anksti kėliau, negėriau vyno, nelošiau kortomis, neflirtavau su moterimis ir nėkuomet neapsivalgydavau.

— Tat kame taip gyvenai!
— Kalėjime.

NUOMONĖS DEL VESTUVIŲ.

.....Jungtuvės del šalto proto išskaičiavimų — tai šalta diena be saulės; jungtuvės del reikalo — azartingas lūšimas; jungtuvės iš meilės — puikus vaizdas šeimyninės laimės.

Jungtuvės — tai loterija: Kiekvienas tiki daug laimėsiaš.

Moterystė būva prieplauka audroje. Peti—Sen.

"PADĖKA."

Vadinasi, esu nubaustas mėnesiu kalėjimo. Labai ačiu ponui teisėjui. Kad Dievas tamstai tūkstantį kartų taip atmokėtų.

x

Svečias: — Kur ponas?
Tarnaitė — Dvi valandi atgal išėjo dviem minutėm su reikalu.

Mano Kampelis.

(Veda Dv. Vadas Kun. Dr. Ig. Česaitis).

KURI GRAŽIAUSIA?

Šiuo skelbiu jaunosioms Vytėms konkursą. Kviečiamos visos Vytės jame dalyvauti. Kuri parašys — angliškai ar lietuviškai geriausią rašinėlį — kompoziciją *gaus nuo Dvasios Vado labai gražų — auksinį rožančių dovanų*. Rašinėlyje prašoma žodžiais nupiešti jaunosios Vytės paveikslą — portretą trumpai nurodant: 1° žymes, dvasios bruožus, kurie privalo ją dabinti; 2° ydas ar silpnybes, kurių ji privalo vengti.

Rašinėlis reikia prisijūsti veikiausia ligi Naujųjų Metų, tai yra ligi sausio 1 d. 1925 metų. Atsakymus prašau siųsti "Vyties adresu pažymint *Dvasios Vadui*". Konkurso rezultatai bus paskelbti organe.

JEIGU... JEIGU... JEIGU...

Tai labai trumpas žodelis ir labai patogus, net per daug patogus. Verčiau klausykite:

Jeigu aš gyvenčiau arčiau...

Jeigu kiti ten eitų...

Jeigu aš neturėčiau biznio...

Jeigu aš turėčiau drabužius...

Jeigu aš būčiau nepramiegojęs...

Jeigu nebūčiau išvažiuavęs...

Jeigu ne šokiai iš vakaro...

Jeigu aš nebūčiau pavargęs...

Jeigu klebonas taip ilgai nekaltėtų...

Jeigu man nereiktų vaikelių daboti...

Jeigu aš vyro nebijočiau...

Jeigu aš neturėčiau slogos — "šalčio"...

Jeigu nereiktų mokėti...

Jeigu... Jeigu... Jeigu...

Ir vis tie "jeigu" tam, kad sekma dieny apleidus šventąsias mišias!...

Pagalvokite truputį, ar tie "jeigu" leidžia ramia sąžine pasiliuosuoti nuo svarbiosios pareigos — šventų mišių klausymo?

BŪKIME GAILESTINGI.

Elgeta-pavargėlis beldžiasi į senio Baltraus duris prašydamas nakvynės. Senis Baltrus yra turtingas, bet tiek pat ir skūpus:

— Valkata, sako jis elgetai, eik nakvok pas velnią!

— Taigi, aš ten buvau, atsako elgeta.

— A! ir ką jis tau sakė?

— Jis man sakė: Nebegaliu tavęs paguldyti; mes teturime vieną vietą užrezervuotą seniui Baltrui, kurio mes nekantriai laukiame.

ROŽANČIUS, ŠKAPLIERIAI, MEDALIKĖLIAI, TAI VAIKŲ ŽAISLAS.

Neapsigaukime.

"Dievotumas visam kam naudingas", sako Šventasis Raštas. Sveikas, nedrįsi prieštarauti šiam Dievo žodžiui ir sakyti, kad Dievas apsiriko? Taigi tos ir kitos Bažnyčios patvirtintos pamaldumo praktikos palaiko, gaivina ir stiprina mūsų dievotumą. Tikėk man; pabandyk būti dievotas, *tikrai dievotas*, ir kasdien geriau įsitikinsi, kad "dievotumas visam kam naudingas".

Kas link rožančiaus, škaplierių, medalikėlių, niekas tavęs neverčia jais naudotis. Tai yra puikios ir galingos *priemonės*, ypač jeigu jomis gerai naudojamos; bet jų vartojimas nėra krikščioniui *privalomas*. Panašiai kaip savo sveikatai palaikyti tu nesi verčiamas valgyti kiaušinius, gerti pieną, vyną, o net ir be mėsos gali augti. Dujos ir vandens gali tavo gyvybei užtekti.

Vienok, kuomet šiandien prisimenama apie *Rožančių*, žinokime, kad *Spaliū mėnuo yra skiriamas Panelės Marijos garbei*, sveikinant ją kasdien milijonams dievobaimingų katalikų su Rožančiumi rankoje, kalbama gražiausias "Tėve Mūsų", "Sveika Marija" maldas.

Marija yra mano jaunystės idealas.

Ji šviečia man savo *škaistybe*; — škaistybe, kuria spindi lelijos žiedas; — škaistybe, gardžioji kvapsnis, kuri saugo širdies meilę nuo sugedimo, puvėsių dvokimo.

Ji primena man tą širdies *gerumą*, kurs moka atleisti, dovanoti, ištesėti; primena tą širdies gerumą, kurs net įžeistas — nepasizeidžia, apvilta — nekeršina ir nenusimena. Jis visuomet nuolankus ir meilus, visus lygiai patenkinantis.

Ji rodo man *kuklumo* (modesty) pavyzdį. Jis neišdidus ir be pretensijų; jis paprastas ir teisingas; jis pakilus, bet gerbiąs kitus; jis nesipučia ir nepasiniekina; jis blaivus žodžiais ir atsargus kalboje; jis pasitiki Dievu, nors tyliai darbštus, kruopštus.

Marija šviečia... primena... rodo... kuomet mes ją matome, prisimename ir sekame pinda mi jos garbei nevystančių rožių vainiką, nuoširdžiai, dievobaimingai kalbėdami rožančių "Sveika Marija".

ST. LOUIS, MO. 80 KP. VYČIAMS ir VYTĖMS.

Šia proga man malonu prisiminti rugsėjo 14 d., kuomet Jūs skaitlingai susirinkote Dvasios Vadui pas Jumis atsilankius. Tą dieną jūsų eilės padaugėjo 15 naujų narių, jūsų energija ir dvasia ūgterėjo, pasirizimas telkti apie Vyties vėliavą pakrikusį jaunimą atsinaujino. Vieną maloniausių valandų Misijų laiku praleidau Jū-

KUN. DR. IG. ČESAITIS,

Vyčių Dvasios Vadas, "Draugo" Redakcijos narys, žinomas visuomenės darbuotojas.

"Vyty" pradeda vest "Mano Kampelis", kuris su sekančiu Nr. liks pavadintas "Iš Mano Sakyklos."

sų tarpe. Labai esu Jums dėkingas už suteiktą man džiaugsmą ir giliausiai esu įsitikinęs, kad Jūsų kuopa ir suaugusius ir priaugančius mergaites ir bernaičius sujungs į vieną tamprų vienybės ir meilės ratą, kuriame vienas kitam padavę brolišką ranką, pasižymėsite kilniais darbais savo jaunystei papuošti, savo tėvelių troškimų neapvildami, mūsų brangios organizacijos obalsius realizuodami. Dieve, laimink Jūsų darbam!

Dvasios Vado adresas nuo spalio 5 ligi 19 d.

614 W. Mahanoy Ave.,

Mahanoy City, Pa.

—o—

Gerb. L. Vyčiai ir Vytės!

Negalėdamas asmeniai dalyvauti L. Vyčių Chicagos Apsk. susirinkime, skaitau sau už pareigą, kaipo dvasios vadas, paduoti keletą įnešimų į L. Vyčių Seimą.

1. Mūsų lietuvių iš prigimties skaisčios ir gražios, bet, manau, iš nesupratimo, tą gamtinę grožę sugadina save nežmoniškai "nusimaliavodamos". Kai kurios nebepasitenkina pudra (pudriu), kas nereiktų, bet dar baisiau save gadiną, vartodamos ant lūpų "ruge".

2. Įėjo į madą merginoms kirpimas plaukų. Labai gaila lietuviškų kaselių, bet čion irgi nepasitenkina t. v. "bobbed", bet pamėgdžioja vyrus ir vietoje plaukus lygiai nukirpti, jau visą galvą kerpa (shingled).

3. Kas link mergaičių ir moterų apsirėdymų (kitaip sakant, neapsirėdymas, o — pusnuogystė), tą patį galima pasakyti ką ir apie plaukus ir "maliavas".

Negana, kad kai kurios pusnuogės pasirodo viešai, bet nesigėdi rėdytis vyriškai ir dalyvauti viešuose išvažiavimuose.

Tai jau per didelis pamėgdžiojimas ištvirtųjų žydelių!

Dabartinis Šventasis Tėvas Pius XI pradėjo smarkiai veikti prieš viršminėtas madas. Kai kurie Europos ir Amerikos vyskupai išleido aštrius įsakymus, kaip tai: uždraudė kunigams net išrišimą duoti, kurios įspėtos nemes tų madų, uždraudė įleisti į bažnyčias ir prie Sakramentų.

Lietuvių tauta būdavo visuomet dora, taigi, ar nevertėtų ir dabar mūsų moterims ir merginoms prisilaikyti lietuvių katalikų padorumo, vietoje sekti ištvirtokuses žydes?

4. Vaikinių sportuose, beisbolininkuose, kai kuriose vietose priimama išdykusius, net netikėlius vaikus į sporto ratelius, vietoje dorų vaikų, gerų katalikų, del to, kad pirmieji, gal būt kai kurie, geriau už pastaruosius žaidžia.

Ar nevertėtų ir čion prisilaikyti katalikų drausmės.

5. L. Vyčių nė konstitucijoje, nė tradicijoje nebuvo papročio daryti "Moonlight Picnic". Tokio papročio griežtai reikia laikytis ir ateity. Ne naudą, bet moralę skriaudą neša vėlybi vakaruškavimai. Ką jau kalbėti apie "Moonlight Picnic".

Kadangi L. Vyčių organizacija yra mūsų liet. katalikų jaunimo organizacija, taigi pirmiausia ir kreipiuosi į Jus, kad prisidėtumėte prie naikinimo blogo, o vykdinimo krikščioniškos doros.

Su tikra pagarba,

Pralotas kun. M. L. Krušas,

L. V. Ch. Apskr. Dvasios Vadas.

Redakcijos prierašas: Šis gerb. praloto kun. M. L. Krušos laiškas priešseiminiam L. V. Chicagos apskričio susirinkime buvo nutarta siųsti Seimui, o Seimas nutarė tą laišką išspausdinti "Vyty".

Pastabos.

— *“Vytautiečiai-Vitoldians”*. Keli asmenys, pasižymėję ėjimu prieš organizuotos katalikų visuomenės darbuotę ir discipliną, sumanė naują jaunimo organizaciją, kuriai davė labai gražiai skambantį vardą — *“Vytautiečiai-Vitoldians”*.

Kūdikis dar negimė, o kai kurie laikraščiai daug priešnekėjo apie jo reikalingumą ar nereikalingumą. Tas, žinoma, padarė sumanytojams nemaža garbės. Žiūrėkit, sakys, kiek mes galim triukšmo padaryti!

Jei gims tas kūdikis, tai koks jis bus? Žinoma, nenormalus. Ne delto, kad jam dvasią įkvėps kun. Slavynas, bet delto, kad ne iš paties jaunimo troškimų bus pradėtas. Tai primestinas padaras.

Jei šis kūdikis atsiras, mes, Vyčiai, jį mylėsime. Nes žinome, kad iš paliegėlių kūdikių kartais išauga sveiki vyrai, jei tik iš netinkamų gyvenimo sąlygų pereina į tinkamas. Mūsų uždaviniu bus rūpintis jam tinkamas sąlygas paruošti.

— *Gen. S. Žukauskas*. Žinomas visuomenės darbuotojas, Vyčių garbės narys, kun. Dr. F. Kemėšis, neseniai išvažiavęs Lietuvon, turėjo pasikalbėjimą su Lietuvos kariuomenės organizatorium, disciplinuotoju, dabartiniu vyriausiu kar. vadu — gen. Silvestru Žukausku. To garbingo Lietuvos nepriklausomybės gynėjo nuopeinus, žygius, nuoskaudas, iškęstas del intrigantų ir pavydelnykų, kun. Dr. F. Kemėšis smulkiai ir vaizdžiai aprašė š. m. *“Darbininko”* Nr. 102.

Pasikalbėjimo pabaigoj, kun. Dr. F. Kemėšis paklausė:

“Ar tamsta negalėtumėi kada nors išsiruoti į Ameriką, aplankyti mūsų naujokynų? Esu tikras, kad Amerikos lietuviai sutiktų Tamstą kuonuoširdingiausiai. Tautai galėtų būt daug naudos iš to atsilankymo.

— “Žinai, Tamsta, pasakysiu atvirai, kad ir aš kartais pasvajoju. Bet ar tikėsi Tamsta, — po tiek smūgių nebesipatikiu pilnai savimi. O ką, jeigu ir išėivija paskaitys mane svetimu žmogumi?”

Toliau kun. Dr. F. Kemėšis rašo:

“Turėjau nutilt valandėlei, nes vaizdžiai stojo prieš akis tik nupasakotoji generolo istorija; prisiminė ir nelaimingą aukso kardą, Vyčių garsiai savo laiku išskambintas, bet kaž kodėl pamirštas. Generolas, be abejo, girdėjo apie tą žadėtą kardą. Bet nujausdamas išėivijos dvasią ir reikalus, visą savo dvasios energiją surinkęs, tvirtu balsu tariau:

“Generole, tik nuvažiuok. Esu tikras, kad pasekmės bus kuogeriausios”.

Visų pirma tenka pastebėti, kad Vyčiai kardo neužmiršo ir nemano jo užmiršti. Vyčiai, “išskambinę” aukso kardą ir jo neatidavę, kam žadėta, nenusikalto nė visuomenei, nė tautai. Išbarkite tuos, kurie sudrumstė opiniją, kurių intrygos visuomenę suklaidino.

Vyčiai laukia progos savo pažadą išpildyt. Welcome, Generole! Mes tikime, kad Tamstą mokės pagerbt išėivija, ypač gi jaunimas.

— *“Garso” sumanymas*. “Garsas”, kalbėdamas del gen. S. Zukausko asmens ir jo kvietimo į Ameriką, duoda tokių sugestijų, kas turėtų tuo rūpintis:

“1) Visų mūsų centralinių (srovių) organizacijų sudarytas bendras komitetas.

2) lietuvių veteranų organizacijos (rodos, yra kelios) bendrai su Lietuvos Vyčių organizacija arba

3) lietuvių veteranų organizacijos turėtų pasirūpinti, kad toksai pakvietimas pasirodytų iš Amerikos Veteranų organizacijos, kurios mūsiškės organizacijos yra skyriai”.

Gal būt, kad šios sugestijos nepraeis nepastebėtos ir pro kitų organizacijų galvas. Jei gi jos liktų nepastebėtos, tai ar negalėtų gen. S. Žukauską pakviesti A. L. R. K. Federacija, kai po organizuota katalikų visuomenės vyriausia įstaiga.

— *Sandariečių mandrybė*. Bostono sandariečiai gavę nemalonų spriktą nuo Bostono Vyčių už paikingus prisimeilimus, gavo dvasios neramybę. “Sandaroj” po tos lekcijos Bostono Vyčiams parašė pamokslą iš tokių punktų:

“Neikite į sandariečių parengimus, nes išmoksite gražaus apsiėjimo ir įgausite išminties ir del to paskui nebenorėsite eit į parapijos parengimus.

“Ražančius nusipirkite visi, nes reikia, kad jums u . . . kaklus nuėstų.

“Jei norite pamatyti, kaip saulė teka, žiūrėkite į vakarus, nes saulė teka rytuose.

“Jei norite pamatyti, kaip saulė leidžias, žiūrėkite į rytus, nes saulė leidžias vakaruose”.

Matot, koks sandariečių kultūringumas. Senai yra žinoma, kad piemuo seka-mėgdžioja bernu, o puscilikiai sandariečiai prisistatinėja kultūringais ir mokančiais gražaus pasielgimo. Kam tam tikros rūšies gyvūnėliai ėda kaklus, kam bežiūrint į vakarus, rytai rodos, to verta pasigailėt ir tinkamą gydymą nurodyti. Jei sandariečiai gydymosi priemonių nežino, Vyčiai galės receptą išrašyti. O tuo tarpu pasiūlom tokią dietą: nesipriklyt prisimeilimais, nemeluot, nesididžiuot, neniekint tų šventenybių, ką sveiko proto žmonės gerbia.

— *Subrusdo*. 12-tam Seimui nutarus 13-ji Seimą laikyti Bostone, rytinių valstybių Vyčių kuopose padarė gero įspūdžio. Bostono 17-ji

kuopa iškėlė obalsį prisivaryt iki 200 pilnų, susipratusių narių. Kitos kuopos taip pat sujudo.

— Dvasios vadui, kun. Dr. Ig. Česaičiui, pasisukus St. Louis, Mo., L. Vyčių 80-ji kuopa naujo gyvybės pulso įgavo. Per vieną susirinkimą kuopa paūgėjo 15 naujų narių. Tokiais šuoliais žengiant, galima padaryt didelę pažanga.

— Chicagoj lipdosi nauja kuopa šv. Kazimiero vienuolyno apylinkėj. Organizavimu uoliai rūpinas stud. V. Balanda ir kiti. Yra vilties, kad netrukus turėsime Chicagoj dešimt kuopų. Chicagos apskritis padidės nariais ir veikimu.

—x—

12-jo Seimo Atbalsiai.

PITTSBURGO VYSKŪPO ATSAKYMAS.

Dear Father Capananis:—

I beg to acknowledge the receipt of a telegram in which the Knights of Lithuania from their twelfth annual convention sent me their greetings, and expressed their loyalty.

I am very grateful indeed for this exhibition of their Catholic spirit, and I pray that the Holy Ghost may inspire and bless their work.

Sincerely yours in Christ,

† *Boy'e*

Bishop of Pittsburgh.

August 30, 1924.

Lietuvos Vyčių Draugijos Pirmininkui
Chicago, Ill.

Nuoširdžiai tariau ačiū už malonų pasveikinimą ir linkėjimus prisiųstus 12-jo Lietuvos Vyčių Seimo dalyvių.

Tikrai gailiuos, kad negalėjau padėkoti Seimui, nes pasveikinimo gavimo metu nebuvau Vašingtone.

Tikros pagarbos reikšdamas,

K. Bizauskas,

Lietuvos Pasiuntinys Amerikai.

1924 m. rugs. mėn. 15 d.

Nr. 4462.

Gerb. Mikui Bagdonui,
Chicago, Ill.

Pasveikinimai J. E. p. Respublikos Prezidentui ir p. Ministerių Pirmininkui gauti Pasiunti-

nystėje ir pirma proga bus pasiųsti Lietuvon.

Su tikra pagarba,

K. Bizauskas,

Lietuvos Pasiuntinys Amerikai.

1924 m. rugs. mėn. 15 d.

Nr. 4474.

— *Valio!* L. Vyčių 2-ji kp. Lewiston, Me. atsiuntė Vyčių spaustuvės sertifikata 20 dol. vertės. Ši auka buvo pažadėta per 12-ji Seimą.

Kad daug tokių kuopų būtų!

DVYLIKTAJAM LIETUVOS VYČIŲ ORGANIZACIJOS SEIMUI.

Brangūs Broliai ir Sesutės!

Dygas, erškėčiuotas mūsų gyvenimo kelias. Tačiau lengvai ir garbingai jį pereisime tik būdami stipriai organizuoti, apsišarvavę Kryžiumi, dora, tiesa, artimo meile ir mokslu.

To Jums linkiu

Juozas Andziulis,

Kaunas,

“Tėvynės Sargo” redaktorius.

1924 m., rugp. m. 6 d.

Geras vaistas.

Dėdė: — Tu, Jonuk, medicinos mokais?

Giminaitis: — Taip, dėduk!

D.: — Ar nežinai, kokių vaistų atminties sustiprinimui?

Gim.: — Žinau, žinau, dėduk! Paskolinkite man porai dienų bent 50 litų, tai jūs visą savo amželį apie tai atminsitė.

MATAS ŠIMONIS,

L. Vyčių 79 kp., Detroit, Mich., narys, vietos lietuvių katalikų darbuotojas, daug pasidarbavęs Katalikų Federacijos XIV Kongreso surengimu ir svečių delegatų, ypač sportininkų, priėmimu.

A. Tamoliūnas.

Liudvikas Von Pastori's } 1854 }

Liudvikas von Pastor'is, gerbtinasis Austrijos ambasadorius Sventajam Apaštaly Sostui, geriausia yra žinomas mokytojui pasauliui literatiniai istoriniais kūrniais. *Popiežių Istorija* yra mėgiamiausias jo gyvenimo darbas ir žymiausias jo kūrniai. Iki šiol vokiečių kalboje iš spaudos išėjo devyni *Popiežių Istorijos* tomai. Paskutinis (IX) tomas, apimęs XLV+933 puslapius ir nušviečias Reformacijos ir Restauracijos laikų padėtį, popiežiaujant Gregoriui XIII (1582—1585). Ir neįstaba, kad viso pasaulio įvairiosios mokslo įstaigos ir organizacijos, politiniai ir bažnytiniai vadai, susijungė jį pagerbti jo gimimo 70 metų sukaktuvėse.

Liudvikas Pastor'is gimė Eix-la-Chappelle'je 1854 m. Jo tėvas buvo protestonas, gi motina — katalikė. Jis neteko tėvo savo jaunystės dienose. Tad gi visa našta krito ant motinos pečių išauklėti ir išmokinti jaunąjį Liudviką tikroje katalikų dvasioje, kad vėlesniai liktų uolus ir tvirtas katalikas. Gerai vyko viskas. Dar prisidėjo ir kitos patogios aplinkybės, kurios davė įtakos jaunajam Liudvikui likti tuo, kuom jis yra šiandieną.

Jaunojo Liudviko motinos namai buvo vaisingi ir ji turėjo gerą pažintį su veikliausiais ir atsižymėjusiais katalikais darbuotojais, kurie gan dažnai atsilankydavo ir svečiuodavosi pas ją. Tų darbuotojų svečių tarpe būdavo net tokie vyrai, k. a. garsusis Katalikų Centro partijos vadas Augustas Reichensperger'is, prof. artistas Savigny, įžymusis istorikas monsignoras Jonas Janssenas ir kiti.

Tai buvo monsignoras Janssenas, kuris užinteresavo jaunąjį Liudviką istorijos dalykais. Pirmiausia supažindino jį su Rankės veikalu *Paskutiniųjų Keturių Šimtmečių Popiežiai*. Tas kūrinys vokiečių kalboje buvo tuo laiku pripažintas svarbiausia ir garsiausia Popiežių istorijos knyga. Bet gi tikrumoje buvo reikalinga daug papildymų. Ir Liudvikas, tuomet dar jaunas gimnazistas, pamėgęs įtekingosios istorijos puslapius ir užsidedęs toje didingoje srityje, pasirijo ateityje parašyti tikrai autoritetingą Popiežių istoriją.

Vėliau bestudijuojant Bonn'e jis gavo progos pažinti garsųjį vyskupą von Kettler'į ir užmegsti tvirtus draugingumo ryšius su istoriku D-ru Kardaunsku ir baronu Hertlingu, buvusiu Vokietijos kanclerium, kurie irgi teikė daug nuo-

širdžių pagyrų ir pridavė daug padėsinimo būsiančiam istorikui atsižymėti užsibrėžtaisiais pasiryžimais.

Monsignoras Janssenas patarė Liudvikui aplankyti Austriją. Bažnyčios dignitoriaus patarimą jaunas Liudvikas priėmė ir 1877 m. pavasary išsirengė kelionėn su įteiktaisiais gerbtinojo praloto rekomendacijos ir introdukcijos laiškais Onnui Kloppui; ir tas mokslininkas didžiai užsiinteresavo jaunuoju Liudviku ir skatino jį pasilikti Austrijoje, nes joje patogiau būtų jam dirbti savo pasiryžimų atsiekimui nei Vokietijoje, kur geležinis Bismarkis buvo tik ką pradėjęs varyti garsųjį savo "Kulturkampfą" prieš Romos Katalikų Bažnyčią.

Liudvikas gi baigė universiteto studijas Graz'o Universitete, Styrijoje; šičia ir-gi didžiai ant jo įtekmę padarė prof. Dr. J. B. Weiss'as, daug rašusis Universalinės Istorijos temomis.

Iš Graz'o Liudvikas 1878 m. vyko Romon archyvų studijoms.

Romoje per introdukciją nunciiaus Jacobi'ni'o, gyvenusio tuomet Vienoje, ir pastangomis kardinolų Nino ir Francellini'o, jaunas discintas išgavo nevaržomą ir laisvą įeigą į Vatikano archyvus, neprieinamus tuo laiku kitiems, net ir mokslininkams, nes Vatikano archyvai buvo laikomi uždaryti nuo 1870 m. ir tik 1883 m. atidaryti, popiežiaujant Leonui XIII. Čia tai jaunas Liudvikas, bestudijuodamas archyvus ir stropiai darbuodamasis, surinko daugybę svarbių žinių ir davė pagrindą monumentalinių kūrinių pradžiai.

Einant dvidešimt septintuosius metus jis liko paskirtas lektorium Insbruko Universitete, o trisdešimt antriose jo gyvenimo metuose (1886) gavo katedrą tame pačiame universitete. Toji aukšta vieta, teikta jaunajam mokslo vyrui, savimi nurodo didį jo mokslingumą. Jo atsižymėjimai ir garbė visur augo ir didėjo kas kart daugyn — taip, jog to viso garsas pasiekė net karaliaus rūmus. Ir Austrijos Imperatorius Pranas Juozas, sužinojęs jo vyringumą ir mokslingumą, autorizavo Liudviką Pastor'į ir pavedė jo direkcijai Austrijos Istorinių Ieškinių Institutą, esantį Romoje. Tasai paskyrimas neatėmė, tačiau pridavė dar daugiau entuziazmo pasi-aukoti didingiems trumpo gyvenimo nuveikimams.

Tuo laiku jis parašė ir išleido daug istori-

nių kūrinių, kuriuose daugumoje išdėstinėja bažnytinę istoriją.

Emperatorius, matydamas didingus jo nuveikimus, išaukštino jį baronystės titulu, kurį buvo jis pratęs suteikti vien tik vyrams, esantiems aukštoje militarinėje rangoje ir atsizymėjusiems didvyrių bei erojų darbais.

Zlugus Hapsburgų monarkijai, tačiau nežlugo ir nenusiolo Liudviko von Pastor'io pakauštinimais. Bet gi naujoji Austrijos valdžia per instigaciją dabartinio kanclierio, monsignoro Seipelio, paskyrė pagarsėjusį baroną Liudviką von Pastor'į Austrijos ambasadorum Šventąjam Apaštaly Sostui. Ir jis garbingai eina kilnias savo pareigas ir tebesilaiko toje pačioje pozicijoje.

Nūn-gi Liudviko von Pastor'io vardas yra gerai žinomas visam mokytajam pasauliui. Ir pripažinimas nuveiktiems jo darbams dauginasi visose šalyse ir jo garbė kyla. Mokslo universitetai ir akademijos, k. a. Vienos, Budapešto, Pragos, Agramo, Krakuvos ir k. š., suteikė jam garbingą diplomą ir priėmė į garbės narystę. Gi popiežius Pius XI pagerbė jį tokiais garbės ženklais, kokius duoti tegali vien tik Šventasis Apaštaly Sostas.

Jo 70 metų gimimo sukaktuvėse žymėtinis iškilmės įvykis garsingoje Santa Maria dell'Anima salėje, kurion pagerbti atsizymėjusį mokslininką ir autorių asmeniai atvyko kardinolai: Gasparri, Merry del Val, Fruhwirth, Bisleti, Ragonesi ir Ehrle; diplomatinio korpuso nariai, augštieji pralatai ir šiaip mokslo vyrai.

Šventasis Tėvas prisiuntė jam autografinę gromatą, kurioje išreiškė viltį ir pasitikėjimą, jog garbingajam žilajam istorikui Augščiausiasis gyventi dar daug metų, kad tęstų ir pabaigtų monumentalinį savo darbą, o kardinolą Gasparri įgaujo suteikti auksinį garbės ženklą senyvam istorikui.

Austrijos Viešųjų Instrukcijų Ministerio vardan Insbruko Universiteto rektorius pagerbė jį, suteikiant jam keletos universitetų fakultetų Garbės Narystės titulus, gi ne-Vokietijos istorikų vardan Tėvas Oppenrajus, S. J. pasakė panegiringą kalbą išaugštindamas garbingą autoriaus asmenį ir išgirdamas didingus jo kūrinius.

Iškilmingoje sukaktuvių dienoje garbingiems svečiams garsusis žilasis istorikas pažymėjo, kad jo gyvenimo idealu buvo rįžimasis visada būti paklusniu ir turėti dievotą prisirišimą Šventąjam Apaštaly Sostui. Ir buvo jo gyvenime neapsakomu džiaugsmu ir didžiu suraminimu asmeniai pažinti didingus ir šventuosius popiežius iki dabartiniajam Pijui XI.

Gi pradžioje minėtieji devyni jo garsieji *Popiežių Istorijos* kūriniai šiandieną yra pripažinti ir skaitomi geriausiaisiais ir autoritetingiausiaisiais. Yra tai minėtinasis ir monumentalinis vieno žmogaus didingas nuveikimas. Tai amžiams gausingų ir neišsemiamų žinių šaltinis.

Žilam istorikui visų šalių katalikai linki dar gyventi ilgus metus ir pagaminti daug kilnių darbų.

Samata.

Hippokratės.

Iš paliktų Hippokratės raštų daugiau žinoma apie gydymo būdus ir teorijas nei apie jo gyvenimą. Jis beveik nieko nerašė apie save. Tatai jo gyvenimo metai liekasi ginčijamas dalykas. Gi daugumas sutinka, jog jis gimė Kosos saloje maždaug 460 m. pirm Kristaus. Tuose laikuose Graikija garsėjo savo didvyriais, išminčiais ir galvočiais. Tačiau Hippokratės daugiau davė ir daugiau reiškė būsiančioms gentkartėms nei Sokrates ar Plato, nes jis buvo žinomas istorijoje, kaip pirmasis ir vienatinis gydytojas, kuris tikrai davė tą visa, kas pirm jo buvo nežinoma medicinos mokslui.

Pirm jo gydymu daugiausia užsiimdinėjo žinyčiai ir burtininkai, kurie mažai težinojo apie vaistus, o dar mažiau suprato kūno sudėtį. Taigi Hippokratės pakėlė kovą prieš visus anų laikų neva gydytojus ir jų gydymo būdus ir pravedė kelius tikrajam gydymui.

Paliktuose jo raštuose žymu, jog Hippokratės aukavo visą savo gyvenimą ligonių sveikatai.

Iš motinos pusės sakoma, jog Hippokratės yra Herkulio ainy. Bet gi jo tėvas buvo žinyčius gydytojas, iš kurio įgavo pirmąsias gydymo pamokas ir patyrimą.

Hippokratės pradžioje buvo ir-gi žinyčius-gydytojas. Ir nežiūrint savo pirmtakūnų jis pripažino faktą, kad kiekviena liga skiriasi viena nuo kitos, kad ligoniai daugumoje atpuola į tas pačias ligas ir tik betyrinėjant kiekvieno ligonio ligą atskirai, tegalima susekti tikrąją ligos priežastį.

Hippokratės, kad ir buvo pasišventęs užsibrėžtajam darbui, tačiau lėtai progresavo savo uždavinuose, nes neturėjo progos nei galimybės tyrinėti anatomiją, fiziologiją ar patologiją. Be peilio ir piaustymo negalima buvo sužinoti kūno vidaus sudėties. Tokį ištyrimą pradėti buvo la-

bai sunku, net ir pavojinga, nes anuose laikuose Graikijoje lavonai buvo laikomi didžioje pagorboje.

Jis gi nenusiminė. Daugelio ruimingų savo namų dalį jis paskyrė ligonbučiams, kad galima būtų patogiau ištirti kiekvieno ligonio tikrąją ligos priežastį. Tam tikri kiekvienos ligos rekordai buvo įvesti praktikon, pažymint įvairių gydymų pasekmes. Ir šių dienų gydytojai veda da tam tikrą savo pacientų rejestrą. Įdomu, kad tas metodas buvo vartojamos žmogaus, kurs gyveneno kelias šimtmečiais pirm Kristaus gimimo.

Anuose laikuose nieko nebuvo žinoma apie maistingumo sistemą. Tačiau Hippokratės, neliaujančiai darbuodamasis, daugiau kreipė dėmesį į gerą maistą nei mediciną. Vienok medicina nebuvo atmeta į šalį. Jis ir-gi beveik visada tvirtindavo, kad Gamta turi didžią gydymo jėgą. Tadgi, sulig jo, kiekvieno gydytojo prievolė yra gerai ištirti ligą, kad galėtų sužinoti ligos pasekmes. Tuo būdu padedama gamtai išgydyti ligonį. Jis taipgi pripažino principą, kursai šiandieną vadinasi "lex naturalis".

Hippokratės nepavydėjo kitiems gauti iš jo svarbių žinių gydymui, bet gi kvietė pas save net kitų šalių gydytojus ir sąžiningai mokino juos viso to, ką pats savo gyvenime patyrė ir žinojo. Ir kiekvienas gydytojas, kurs klausėsi jo pamokų, turėjo sudaryti tam tikrą priesaiką, kuri liepia gerbti savo bendrą gydytoją, savo mokslu dalintis su kitais, garbingai darbuotis ir šventai užlaikyti ligonio paslaptis.

Savo laikuose Hoppokratės buvo Didis. Graikija didžiavosi juom ir gerbė. Šiandieną gi jis yra pripažintas ir vadinamas Medicinos Mokslo tėvas.

—x—

Sportas.

Iš L. V. Chicagos Apskričio B. B. Lygos žaidimų
4 kp. — 14 kp.

Chicago Vyčių beisbolininkai, išmėginę savo pajėgas prieš Homestead'o, Detroit'o, Westvillės, Waukegano beisbolininkus, tęsia savo tarpe žaidimus.

Š. m. rugsėjo 14 dieną labai įdomios beisbolo rungtynės įvyko tarp L. Vyčių 4 kp. ty mo ir 14 kp. ty mo.

Rezultatai: 4 kp. — 4, 14 kp. — 0.

Cicero, 14 kp.	AB	R	H	Providence 4 kp.	AB	R	H
Valiulis 2 b	4	0	1	A. Laurynaitis 1 b	5	0	3
Mažintis 1 f	3	0	0	Martinonis c f	4	0	0
Bukauskas 1 b	4	0	1	Zaringas 1 f	3	1	1
Kiškūnas 3 b	4	0	0	Kondokas c	3	0	1
Jurgel r f	3	0	0	Berversis ss	4	0	3
Petrauskas s s	2	0	0	F. Laurynaitis p	4	0	0
Kupernavičius c f	2	0	0	Šurna 2 b	4	1	2
Matonis c f	1	0	0	Šmitas 3 b	4	1	0
Petrušaitis c	3	0	1	Vainauskas r f	1	1	0
Krencas p	2	0	0	W. Laurynaitis r f	2	0	0
Viso	28	0	3	Viso	34	4	10

Klaidos: Kiškūnas, Kondokas. Stolen bases; Valiulis, Zaringas 2, Kondokas, Šurna. Struck out by F. Laurynaitis, 15; by Krenc 10. Left on base—Cicero 5, Prov.—7.

LIETUVOS VYČIŲ CHICAGOS APSKR. B. B. LYGOS STOVIS.

Visi žaidimai skaitomi iki Rugsėjo 13, š. m.

	W	L	Per
Town of Lake 13 kp.	12	1	912
Brighton Park 36 kp.	10	1	769
North Side 5 kp.	9	5	643
Providence 4 kp.	7	4	636
Cicero 14 kp.	7	6	538
West Pullman 35 kp.	3	10	231
Bridgeport 16 kp.	2	11	154
Roseland 8 kp.	1	12	77

Home Run Mušėjų stovis nepasikeitė, t. y. toks, kaip paskelbta š. m. "Vyčio" Nr. 15(161).

Al. Manstavičius.

L. V. Chicagos Apskr. B. B. Lygos Koresp.

IVAIRENYBĖS.

Pilsudskis gavo vietą. Žinomas lietuvių išgama, anot pačių lenkų žinių, kumečio sūnus, paeinas iš Zemaitijos ir vadinąs save slapyvardžiu Juozas Pilsudskis, kuris praeitais metais del savotiškos taktikos lenkų kariuomenėje buvo priverstas apieisti paminėtos kariuomenės vadovą, dabar vėl gavo inspektorius vietą su daug platesnėmis teisėmis. Pilsudskiui suteikimas kariuomenėje vietos ir Želigo vskio atkėlimas iš Pomeranijos Vilniun nėra vien Lenkijos vidaus reikalas. Kaip tik šiems asmenims keletą metų esant tose pačiose vietose ėjo kruvini įvykiai rytų pasieny ir suko sau lizdus Kaune ir provincijoje "POW" parazitai.

Gercelio sūnus priėmė katalikybę. Žymaus rašytojo Gercelio sūnus Pranas Gercelis (žydas) priėmė neseniai katalikybę. Žydų presa tą įvykį stengiasi sumažinti, įtardami jį proto silpnumu.

Rado Napoleono laiškus ir kitus palaikus. Bruno, Moravijoje, rasta 276 Napoleono Bonaparto laišakai, rašyti savo užsienių reikalų ministeriui ir labiausia užtikimam žmogui, kunigaikščiui de Bassano. Rasta jie tarp įvairių vieno de Bassano ainių dokumentų. Be to, rasta dar 182 laišku juodraščiai ir daugybė autografuotų laišku, rašytų įvairių Europos valdovų Napoleonui. Tuos laiškus Napoleonas buvo pavedęs kunigaikščiui laikyti laiku savo traukimos iš Maskvos. Čia buvo rasta taipjau visa Bassano korespondencija ir jo memuarai, — viso 4000 surašytų laišku, be to, dar Napoleono mirties maska juodmedžio dėžėj su Napoleono inicialats.

Kiek žūsta žmonių džiunglėse. Anot užsienio laikraščių kasmet Indijos džiunglėse (klampiose vietose), žūsta tūkstančiai vietinių žmonių ir europiečių nuo plėšrių žvėrių ir nuodingu gyvačių. 1923 m. vienu anglų Indijoje žuvo nuo plėšrių žvėrių 3605 žmonės ir 20,000 žmonių mirė nuo gyvačių įkandimo. Vieni tigras sudraskė 1693 žmones, vilkai 835 žmones, leopardai — 464, krokodiliai — 79 žmones. Drambliai tiktai 70 žmonių. Per tuos pačius 1923 m. žmonės iš savo pusės užmušė 23,911 plėšrių žvėrių ir 59,549 gyvates.

Kiek yra pasauly kinematografų? Tautų Sąjungos žiniomis, visame pasauly esama 50,000 kinematografų. Kinematografų apyvarta Amerikoje siekia 26 milijonų dol., Prancūzijoje — 20 mil. frankų, Anglijoje — 2 milijonų svar. sterl., Švedijoje — 35 milijonus kronų ir Italijoje — 25 milijonų lyrų.

Alfa-Omega.

Napoleon's Career.

The world, it seems, did never expect to have a man with such a highly developed art of war as Napoleon. He is the one incomparable figure of his kind in the world's history.

Napoleon was born at Ajacio, August 15th, 1769, on the island of Corsica, which belong to France. He was the Emperor of France and leader of the French armies almost to the day of his death.

Referring to the facts of history and the Encyclopedia of the world, we find that the name of his father's family was spelled not Bonaparte, but Buonaparte until 1796, as it was of Tuscan originality. History relates that this family of Bonaparte originated in Florence. Not much is given about the parents and fore-fathers of Napoleon. His father's name was Carlo Maria de Buonaparte, and his mother's Letizia Romalino, and they both were the descendants of a good and humble family of Florence. They had four children, Napoleon being the last child of the four and the second son in the family. In the year 1529 his fore parents removed from Florence and settled on the island of Corsica at Ajacio.

His boyhood was a splendid one, because he was brought up faithfully and morally by his parents by the solid mode of good care. He was taught from his very birth, firstly by his good parents, and secondly by the kind and just people of Corsica, how to get along with a true efficiency in life. Napoleon's first teacher, as the facts of history tell us, was his own dear mother, who gave him true and subjective impression out of her own tender and loving mind, inspiring him strongly and reasonably and exerting a powerful influence upon his mind. The tradition also brings to us an idea, showing us how his character was inclined greater while he still was a boy. Napoleon was involved, even in his very boyhood, with the peculiar nature of militarism, which implied an extreme influence upon his young feelings, so that he was very anxious to see and keep at all times in his presence, a man dressed in military uniform, because that delighted his very nature. So we see that he must have been undoubtedly endowed with this particular talent, concerning military affairs and service, of which, he became the greatest man in history. In his boyhood's days,

his amusement was to drill the children of Ajacio with stones and wooden sabres, and small brass cannon, giving his commands in a truly military manner. By observation and by watching with his young intellect, he learned these tactics by watching the soldiers march through Corsica in full uniform and equipped for war.

Very early he began to attend school. First he was sent to Autun. There he learned the French language. He did not remain there very long studying French, because he was interested in the higher things of education. So after a few months, he left that school and entered a military school at Borienne, April 23rd, 1779. There he became advantageous in his studies, because he struck his natural talent, with which he was really gifted, and remained here for about six years. In September, 1784, Napoleon was transferred from this military school at Borienne to the greatest school of military training in Paris. In this school he succeeded splendidly and very rapidly, and was soon given a commission as lieutenant. He was, therefore, second lieutenant in the La Fere Regiment of Artillery, which was then stationed at Volence. Napoleon was, of course, an extraordinary student in mathematics, history and geography, but he was not very skillful in Latin and belles lettres. He was studious, well disciplined, and besides having these qualities in his make-up, he also was one who enjoyed the daily promenades and marches. His nature was embraced in Plutarch's works, for he praised this writer very much for literary accomplishments. In 1784, we may say, his school life ended, and he went into that life for which he had been trained.

For seven years, Napoleon served as second lieutenant in the La Fere Regiment. Much of the time during these seven years, he put in visiting his native island, Corsica. This, undoubtedly, is the reason why he was not promoted during those seven years to a higher rank. Within the course of his visitation, Napoleon, possessing the great power of entity as the master of the art of war, and as a broad minded man of diplomacy, took a great part in patriotic movements under Paoli. When, on the eleventh of August, 1792, the Parisian mob made an attack on the duilleries, Napoleon was at that time in Paris. Consequently, when Napoleon came back

to Corsica after these events, he did not take neither political nor social participation to help solve the problems of progress with Paoli, because his mind was changed on account of the attempt of the Parisian mob, and he publicly declared himself to be with the French Revolutionary Party on the island of Corsica. On June 13, therefore, when this party was defeated in its principles and undertakings, Napoleon, with some officials and members of his family had to quickly leave Corsica and flee to France for refuge. As yet, Napoleons ability had not produced anything uncommon for the world's improvement or his own personal renown, but already he was known as a famous leader of arms and men. Napoleon, being a military man, did not get in touch with the learned literary men of the world except Bourrienne. But, excluding this, Napoleon had undoubtedly reached the highest point of his significance in his profession of arms, had borne it in the presence of the whole world, so that they might see the progeny of his pellucid capacity, and had, through its faculty developed an extreme experience of his character's perspicuity, which strengthened his nature to have confidence in himself in all places.

He was also fond of reading good books. So, when he was free from his military offices and duties, in his long spare hours, he faithfully read books that were written and based on a solid and moral foundation of humanity. For we see from these passages of the facts that Napoleon's nature was not titillated with any fatuity of deficiency. Within this time Napoleon associated with a famous and enthusiastic admirer of Rosseau and with his knowledge of the strong and earliest writings, that were borne upon him from the Volence period. Napoleon had a sum of opinions that were dissimilar to the man, who at that very time, dissipated human lives by the hundreds of thousands, simply for the purpose of elevating the dignity of his desires of gratification and advancement. This propinquity of Napoleon's relations with the admirer of Rosseau, so influenced his mind that he attempted to put into existance some of those ideas, which, as we shall see in the following paragraphs, worked at a disadvantage to himself.

Napoleon, having been promoted, being now the head of the armies in that part of the country, and an active head of the commanding staff, took share in the occupancy of Marseilles by the Revolutionary forces. Napoleon, having been successful in this movement, marched his soldiers

to Toulon to capture the town and its forces. Now, he, being the chief de batallion in the second Regiment of Artillery, was of course, assigned to take care of it during the surrounding of the place. At such a circumstantial and critical period of the Revolution, Napoleon, being the Chief of Artillery and a master in this branch of the service, gained for himself a golden and very influential judgement of thought from the commissionaires of the convention. In this great number of individuals among the missionary staff of the convention consisting of the learned men of the army, there was Robespierre's younger brother, Augustin, participating in conventional intrigues. To him Napoleon showed greatly his sociability and affections. Thus Napoleon's acquaintance with the young Robespierre's feelings was not in vain nor without fruit, although it caused some predilection to him. Nevertheless, it helped Napoleon to receive, through the conduct of young Robespierre, the promotion to the higher rank of brigade general, but this nigh introspection with young Robespierre, their broad, free and bold discourse of Jacobism, put him into prison after the coup of 9th Theromidor. It happened that in Southern France among these commissioners of the convention, that one of its members was an old Corsician gentleman, Saliciti. He, at that very time, when Napoleon's sentimentality was at the highest, interposed an account of the young artillery officer. Mormont, who was a man of a high type of reasoning, stated in his own tongue, why Saliciti involved these complications in which Napoleon was engaged. He did not see that there was so much future in Napoleon's mind. So on August 20th, 1794, Napoleon was imprisoned. As soon as he was released from imprisonment, he went to Paris and obtained a temporary position in the topographical bureau.

Now the very stimulating moment of the convention came, as it was almost compelled, or else confront an adversical revolt, to frame better conditions to the constitutions of years. Napoleon was entagled in these achievements also. For, when the convention started, in its full force of activity, its members for the accomplishments and protection of the convention, which was to be done during this assemblage of diplomacy, had elected Borrás, a man with ability to do great things, and in whom they had great confidence. Borrás, when having accepted their request for this eminent and important work of the convention, had the explicit foresight to see that it was because of the qualities of his nature.

He had very deep feelings for the people, not only of France, but also of the world. He liked Napoleon and this affection spread to admiration, and from admiration to confidence and from confidence to enthusiasm. The confluence of the convention was over, and a Directory Staff was appointed for its place with Borrás as its head. Napoleon, who had put the Parisian mob out of street at the 11th Vendémiaire on October 5, 1795, being close in propinquity with him, because the successor of Borrás as commander of the Army of the Interior. Barrac, a man of high station, welcomed the young hero of the time to his apartments as his guest. There Napoleon became acquainted with a young Cleole de Boulomais, Josephine, who possessed great elegance of person and delight of manner. Soon he was affected and admired the beauty and personality of her nature. And then, when her passionate admiration, tenderness and love appeared to Bonaparte, in spite of disproportion of six years in their ages, he decided to marry her. On March 9th, 1796, their marriage took place. Through the ascendancy of Borrás, Napoleon, being in the good graces of the directors, got more important commands and higher positions. He liked to visit different countries and he did this, not only in time of war, but also in times of peace. So he travelled over all the European countries. After the convention activities in 1794, he went to Genove Riviera, and there made a plan of campaign in Northern Italy. Leaving out nothing wanted, he placed it in the hands of Cornot to carry it out, and who solemnly promised to fulfill his duties. But, Scheser, who was a famous general in the Army Italy at that time, disagreed with Cornot's arrangements, and demanded of the Directors that they send some one who would be able to successfully carry out the plans and be also able to devise them. This they done, and Napoleon was selected for this purpose. Two days after his marriage he abandoned Paris and arrived at Nice, in March, 1796.

Napoleon was one of the subtlest of diplomats, and a renowned master of expertness of war. For at thirty years of age he entered office as a ruler and administrator. His superior state of being great was flourishing in the unrestricted extend of his genius, and in uncommon capacity for hard labor. As soon as he became Emperor of France, he completed the readjustments of the government in a very short space of time. With the help of Gaudin, he re-systematized the department of government in charge of finances, put in good order the assessment and contribu-

tion of taxes and finally re-arranged the Bank of France. In 1801, by the negotiations of the concordat with Pope Pius XII, the separation between the Catholic Church and the Constitutional Clergy was cured, and the privilege was brought to a former state in France. The other sects of religion, for instance the Lutherans, the Calvinists and even the Jews, were forced to be in close propinquity with the state of France. The educational system of all schools in France, at this, Napoleon's period, was rebuilt, and the state took care of investigating yearly the secondary and technical schools. In 1808 the establishment of the University of France took place. The work that Bonaparte was ever doing was the systematization of the laws of France. These accomplishments and notheworthy performances, which were made for the improvement of conditions in France, belong to Napoleon, as the master workman.

Napoleon, being fatigued of hard work, resigned from the duty and office. Even then, when Napoleon was free of the reigns of office of the French Government, he was permitted to hold his title and the state of Emperor, through the contract of the Allies, but was to be kept in possession under the authority of guards on the islander of Elba, as a prisoner. On March 1st, he escaped, sailed to France and by this way went to Paris. Here he regained his power, mobilized a new army, and proceeded to attack the Allies. At this time, the representatives of the Allies were making plans at Vienna to put a new army in the field and overcome Napoleon's power for the second time. On June 18, 1815, Napoleon was defeated at Liggy on the field of Waterloo, by Wellington and Blucher. After this battle, Bonaparte came back to Paris. On June 22nd, he abdicated a second time, and being in hesitation attempted to escape to America. When this attempt failed, he gave up entirely all doings in the political and other affairs of the world. On November 20th, he was brought to England, and the authorities there said that they would let him remain there the rest of his life. But Napoleon refused. Finally he was sent into exile on the island of St. Helena. There he was attended by his kind and faithful friends, Bertrand, and by Sourgand, Montholon, Las Cases and many others. In 1816 Sir Hudson Lowe, a British soldier, came to visit him. Napoleon, being in captivity, would dispute violently with Sourgand and Montholon, which facts these two noted down and presented to the Emperor.

This testimony of Napoleon's biography,

which we have noticed in the foregoing paragraphs, gave and gives, an idea, not for its facts only, but also for the light and brilliancy that it throws upon the career of Napoleon Bonaparte. We have sketched briefly the well-known parts of his life and have strove to bring out points illustrating his nature and his character. We now come to his death: —

As the sun was setting May 5, 1821, one hundred and three years ago, shedding its parting radiance upon the water and reflecting its last beam upon the rocky coasts of St. Helena, with a splendor unmatched, the great Emperor of France breathed his last. With full military honors his body was buried where he had spent the most famous exiles in the history of the world. Before he died he asked that his body would be taken to France, but gave no specific time as to when this should be done. Twenty years later it was taken to France, accompanied by the faithful Bertrand. When Bertrand arrived in Paris with the body-ashes, under command of Lieut. Phillippe, they were placed in a magnificent stone coffin and buried beneath the monument of the Hotel des Invalides in Paris, December 15, 1840.

Iš Centro Raštinės.

—X—

L. VYČIŲ ORG. NAUJI NARIAI ĮREGISTRUOTI PO 12-jo SEIMO.

- 4 kp. Chicago, Ill.: 1. J. Gerčaitė, 2. J. Žilinskaitė.
 13 kp. Chicago, Ill.: 1(3) Bernisė Venckus, 2(4) A. Bukauskaitė.
 16 kp. Chicago, Ill.: 1(5) Teofilis Janušas, 2(6) J. Janušas, 3(7) Petras Janušas, 4(8) Mykolas Jareckas, 5(9) J. Kančaitė, 6(10) Kostas Matoliokas, 7(11) Jonas Rakauskas, 8(12) K. Vadapalas.
 17 kp. So. Boston, Mass.: 1(13) Jūlytė Babinskiūtė, 2(14) Br. Lukoševičiūtė, 3(15) Alena A. Savilioniūtė,
 28 kp. Spring Valley, Ill.: 1(16) Alena Doekiūtė, 2(17) Ona Mileriūtė, 3(18) Petras Stolčius.
 51 kp. Sheboygan, Wis.: 1(19) Ona Cizauskiūtė, 2(20) Julė Jesinskiūtė.
 82 kp. Gary, Ind.: 1(21) Br. Balsevičiūtė, 2(22) Jonas Kaminskas, 3(23) Jonas Krasnauskas, 4(24) Anna Scrobel.
 85 kp. Westville, Ill.: 1(25) Loreta Bernard.
 100 kp. Amsterdam, N. Y.: 1(26) O. Galveliūtė, 2(27) Antanas Guobis, 3(28) T. Jankūniūtė, 4(29) R. Jankūniūtė, 5(30) V. Karučiuūtė, 6(31) Ona Puriūtė, 7(32) S. Puriūtė, 8(33) St. Šlaveikis.
 102 kp. Detroit, Mich.: 1(34) Juozas Jusevičius.

L. Vyčių Centro Raštinė.

KUOPŲ IR ATSKIRŲ NARIŲ DOMEI.

Kuopos ir atskiri nariai greit atkreipia dėmesį, jei "Vytiš" sulaukomas arba išsina plonesnio formato, bet neatkreipia dėmesį į Centro Valdybos paraginimus laiku ir pilnai užsimokėti mokesčius.

Kuopos, užvilkdamos narių mokesčius, skriaudžia or-

ganizaciją, nes dažnai neatlygina už siuntinėjimą "Vytiš" tiems nariams, kurie išstoja iš kuopų. Jei mokesčiai būtų mokami laiku, arba bent laiku būtų pranešama apie tuos narius, kurie kuopose suspenduojami, tokių nuostolių organizacijai nesusidarytų.

Narių mokesčių tvarka iki Naujų Metų, t. y., iki sausio 1 d. 1925 m. yra tokia, kokia iki šiol buvo: už metus — 3 dol., už pusmetį — \$1.50.

Centro valdyba dar kartą primena ir prašo kuopų ir atskirų narių mokesčių nevēlinti. Tuomet Centro Valdybai bus lengviau išleisti organą ir visas organizacijos aparatas gyviau dirbs.

CENTRO VALDYBA.

Iš Lietuvos.

KAUNO PARODA.

Nuo rugpiūčio 22 iki rugsėjo 1 d., Kaune įvyko 3 Lietuvos žemės ūkio ir pramonės paroda. Ji šiemet pasisekė labai gerai, nežiūrint blogo oro, kurs trukdė lankytojus. Visa paroda eina po žemės ūkio vėliava. Daugiausia išstatyta ūkininkams reikalingi daiktai, žemės ūkio mašinos, malūnams reikmenys ir kiti. Ypatinai daug gyvulų ir paukščių, kurie visi geros veislės. Yra ir Lietuvos kylančios pramonės pavyzdžių. Parodoje dalyvavo 10 valstybių ir virš 200 firmų, kurių apie 150 paties Lietuvos. Jos įmonių tarpe ypatinai pasizymi visuomenės ir koperacijos organizacijos.

Lankytojų skaičius buvo nepaprastai didelis. Visos parodos metų atsilankė apie 80,000 žmonių. Jų dauguma ūkininkai! Tai rodo, kad mūsų kaimas gyvai domisi visais pradiniais, kurie jį liečia.

"R. B."

Dainos šventėje žmonių skaičius pirmą dieną praėjo 60,000. Sekančią dieną buvo kur kas mažiau — apie 30,000 žmonių. Antrą dieną žmonių skaičius sumažėjo todėl, kad ištikęs sekundienį neperstojęs lietus įbaugino daugelį svečių, kurie nesitikėdami greit sulaukti gero oro išvažinėjo.

Kaunas. Rinkimai į savivaldybes visoje Lietuvoje paskirti 19 ir 20 d. rugsėjo.

Partijos veda didžiausią agitaciją, kad pravedus savo kandidatus.

Kruvinas susirėmimas įvyko Netkiškiuose, Klaipėdos krašte tarp vokiečių nacionalistų ir šaulių. Vokiečiai užpuolė šaulius ir pradėjo muštynes! Besigindami šauliai mirtinai nušovė vieną puoliką, vokiečių Peiserį. Tas įvykis padarė didelio triukšmo Klaipėdos krašte ir paaštrino nesutikimus tarp vokiečių nacionalistų ir lietuvių bei Lietuvos šalininkų.

Su Kipru ir Miku Petrauskais, garsiais lietuvių muzikais, pereitą mėnesį įvyko nelaimė. Beviešint jiems savo gimtiniuose namuose, užėjo audra su perkūnija. Perkūnija pataikė į Petrauskų namus ir šie užsidegė. Namai sudegė ir kiek nukentėjo Mikas P., gi Kipras išliko sveikas. Betgi ir ponas Mikas lig šiol jau pasitaisė.

Dainin. Kipras Petrauskas, kaip girdėti, neisias į Chicago operą nežiūrint į siulomą didelį atlyginimą. Jis žada likti Lietuvos operoje.

Derlius Lietuvoje šiemet gana neblogas. Avių ir žirnių užderėjimas toks geras, kokio nėra buvę 20 metų. Tik kai kur nuo lietaus nukentėjo žiemųjų rugių daigai. Vasarą geras. Bulvių derlius bus nemenkesnis, kaip pernai.

Lietuvos arklius, ypač veislinius žemaičių arklius imama išvežti į užsienius — Olandiją, Belgiją, Daniją ir Angliją. Liepos mėnesį išvežta iki 400 arklių.

Kas Jaunimo Veikiama.

CHICAGO, ILL. L. Vyčių Chicagos apskrčio kuopų atstovų poseiminis susirinkimas įvyko š. m. rugsėjo 13 d. šv. Jurgio par. salėj. Sus-mą vedė apskrčio pirmin. A. Budris, raštininkavo B. J. Balčiūnas. Atstovai dalyvavo iš 4, 5, 13, 14, 16, 24, 35 ir 36 kuopų. Nebuvo iš 8 kp. Tarpe atstovų ir svečių dalyvavo apskrčio dvasios vadas gerb. prelotas kun. M. L. Krušas, Centro pirmin. — M. Bagdonas, C. Raštin. — Pr. Savickas ir daug kitų Centro Valdybos bei komisijų narių.

Priėmus dienotvarkę, pirmiausia eina dailininko J. Ramanausko koncerto klausimas. Vytis Ramanauskas rodo didelio pasišventimo savo dainavimu įvairias katalikų pramogas papuošt. Jis nuolat patarnauja Vyčiams. Už tai Vyčiai, atsilygindami, rengia jam koncertą. Koncertas bus gruodžio 14 d. šv. Jurgio par. salėj. Į koncerto rengimo komisiją išrinkta trys asmenys: B. Jakaitis, Sedemka, P. Varakulis.

Matas Zujus, "Vyčio" Red., Chicagos apskrčio atstovas Seime, duoda smulkų Seimo darbų, nutarimų, įspūdžių raportą. Labai gero įspūdžio padaro nomesteadiečių parodytas pasišventimas ir triušas.

C. pirmininkas M. Bagdonas pristato prelotą kun. M. L. Krušą reikšdamas padėkos jausmų už jo palankumą Vyčiams ir nusako, kiek jo parama drąsina ir sustiprina Vyčius dvasioj ir darbuotėj.

Prelotas kun. M. L. Krušas savo nuoširdžioj kalboj reiškia Vyčiams pagyrimo dėl jų pastovumo tikėjimo, tautos reikaluose ir dėl nenuilstamos darbuotės užsibrėžtoj srity. Jis, kaip ir C. pirmininkas, primena, kad kaip iki šiol, taip ir ateity chigaciečiams Vyčiams teks atkelti sunkiausioji organizacijos darbų ir pareigų našta. Gerb. prelatas pasižada didės domės kreipti į jaunmečius Vyčius, ypač per parapines mokyklas.

Iškelta apskrčio choro klausimas. Choro vedėjui p. A. Pociui išvažiautus į Lietuvą, choro veikimas apsisotjo. Buvo pranešta, kad choro valdyba rugsėjo 19 dieną šaukia choristų susirinkimą pasitart choro ir jo darbuotės reikalais. Jei iš p. Pociaus nebus gauta žinių apie greitą parvažiavimą, choro vedėju nuziūrėtas Justas Kudirka, žinomas tenoras, buv. Lietuvos Operos daininkas. Teko nugirst, kad p. J. Kudirka žada apsiimt ir įdēt triušo į choro tinkamą pastatymą meno aukštumose.

Pr. Savickas, C. Raštininkas ir Chicagos Apskr. Beisbolo Lygos pirmininkas, smulkiai nusako paskutinius Chicagos kuopų beisbolo tyimų žaidimus ir laimėjimus Homestead'e, Detroit'e, Westville. Praneša, kad š. m. lapkričio 5 d. šv. Jurgio par. salėj beisbolininkų pagerbimui, sezono uždarymui, dovanų išdalinimui yra rengiamas šaunus vakaras. Visų prašo remti.

Al. Panavas siūlo išrinkti komisiją, kuri pasinaudodama kai kurių biznierių palankumu, igytų Vyčiams nuosavą daržą beisbolo žaidimams. Ateity galima būtų čia pat pasistatyt ir nuosavą namą. Nutarta šį reikalą pavest L. V. Chicagos apskr. Beisbolo Lygai, kuriai padės kitam susirinkime išrinktoji komisija.

Ateity susirinkimai bus laikomi sekmadieniais, 2 val. po pietų.

Sekantis susirinkimas bus spalį 12 d. Aušros Vartų par. svetainėj.

Susirinkimas baigta maldą.

Delegatas.

ST. LOUIS, MO. 80 Vyčių kuopos Sus-mas. Rugs. 14 d., Dvasios Vadui sukvietus, tuoj po sumos įvyko pirmasis šį rudenį sus-mas. Vasaros metu Vyčiai organizacijos darbuose mažai tedalyvavo. Susirinkimai nebuvo reguliarūs, sakyčiau, Vyčiai buvo bent kiek apsilėdę!

Į šį vienok sus-mą atsilankė skaitlingai. Buvo apie 30. Kas ypač tenka pabrėžti, atvyko daug naujų narių ir 15 įsirašė. Jų vardai: 1. Vincas Kazlauskas, 2. Elena

Ladišiūtė, 3. Marijona Raškevičiūtė, 4. Anicetas Kantautas, 5. Izabelė Kantaučiūtė, 6. Anelė Ozbikiūtė, 7. Ona Daukšiūtė, 8. Ona Širkaitė, 9. Petras Kantautas, 10. Elena Valašiniūtė, 11. Domas Širkus, 12. Juzė Bartninkaitė, 13. Anelė Ražaičiūtė, 14. Jonas Astrauskas, 15. Antanas Bartninkaitis.

Pirmininkui Jonui Simanavičiui pakvietus, Dvasios Vadas kalbėjo apie reikalą mūsų jaunimui organizuotis, nurodė tuos uždavinius, kuriuos jaunuomenė ir tautiniu ir religiniu žvilgsniu turi atlikti, ragino prisidėti naujai atvykusius prie bendro šioje kolonijoje jaunuomenės veikimo įsirašant prie organiz.

Dabartinė kuopos valdyba gana energinga. Pirmininkavo J. Simonavičius, sekr. Ant. Vaitkevičius; išd. Aug. Kasakaitis, protokolų rašt. Ant. Simonavičius. Kun. klebonas A. Vitkus pritaria jaunuomenei ir mielai padeda jos darbuose. Reiktų V-bai reguliariškai šaukti susmus, pramatyti veikimo darbus. Sus-mai bus skaitlingi, nenuobodūs ir darbai vaisingi.

Šiame sus-me išrinkta Komisija iš trijų, kuri pagamins projektą kitam sus-mui, kaip būtų galima pagerbti naujus narius surengiant puotą ar kitokią pramogą.

Basebolo tyimo darbuotė. — Nors vasarą ir nedaryta sus-mų, basebolo tymas susidedas iš 12 asmenų buvo veiklus. Vasaros metu jis dažnai žaidė. Rezultatai toki: 14 žaidimų išlošė, gi 8 pralošė. Žaidė netik vietoje, bet važinėjo ir po kitus Missouri miestus. Žaidė su italų tymais tris kartus ir tiek pat kartų išlošė; su lenkais du kartu ir juos supliekė; kiti žaidimai buvo su airių tymais. Daug pasidarbavo šiame tyme manageris ir prezid. Ant. Vaškevičius, Pranas Bartninkaitis, Jonas Kikas, Aug. Romanas ir kiti.

Daug vilties žada. — Ir seniaus šios kuopos nuveiktieji darbai ir dabartiniai pasirizimai liepia laukti, kad 80 kuopos Vyčiai ir Vytės netik nepasiduos kitoms kuopoms, bet ir skaičiumi ir veikimu kitas kuopas pralenks. O juk yra kam! Kas matė St. Louis jaunuolių rimtąją ir energingąją dvasią, tegali tik jų naudai ir garbei kalbėti.

Matės.

DETROIT, MICH. Federacijos Kongreso iškilmės. Rugsėjo 2, 3 ir 4 dd. buvo Federacijos XIV Kongresas. Visos iškilmės pavyko kopuikiausia. Kongreso nutarimai naudingi, vakarų programai įspūdingi. Koncertas bus neužmirštinas, nes susidėjo iš rinktinių muzikos kūrinių.

Programą išpildė muzikai J. ir M. Čižauskai, muzikai S. ir V. Greičiai, vietos smuikininkas P. Bukantas ir bendras trijų parap. choras, vedamas komp. kun. J. Čižausko, J. Valiukas, p-lė Felickaitė ir pp. Čižauskai dainavo "sėxtete" iš op. "Lucia". Išėjo žavėjančiai. Solistės p-ni M. Čižauskienė ir p-ni S. Greičienė gavo po 3 pintines gėlių.

Vakarienė dalyvių pagerbimui irgi buvo tinkamai prirengta. Prie skanių valgių buvo solų, prakalbų, kurias sakė mūsų tautos vadai. Paskutiniame vakare buvo prakalbos ir dainos. Kalbėtojai buvo L. Šimutis, "Garso" Red., Dr. K. Pakštas, "Draugo" Red., Adv. P. Daužvardis, Prel. kun. M. L. Krušas ir artistas J. Vaičius. Kalbos jausmingos, patrijotinės. Buvo ukrainų delegacija. Jų užsienių reikalų ministeris, ukrainų vietos klebonas. Dr. K. Pakštas į jų kalbas atsakė rusų kalba. Kalbant apie ukrainiečių praeities istoriją, minia sukėlė ovaciją ukrainiečiams ir triukšmingais aplodismentais išlydėjo. p. J. Čižauskas dainavo porą puikių solo. Choras dainavo kantatą — "Vilniaus Seneli, kada atbusi" (muzika p. J. Čižausko). Į iššaukimą dainavo "Sodiečių Šocas" (muzika Čižausko). Užbaigė "Lietuva, Tėvynė Mūsų".

Vedėjas buvo gerb. M. Bagdonas, Vyčių Pirmininkas.

Smagu pažymėti, kad Liet. Vyčių 79 kp. valdyba išnaudojo gerą progą. 4 d. rugs. prieš prakalbas mokyklos svetainėje sukvietė gausingą jaunimo būrelį, red. Kongreso delegatus ir pavaisimo. Pasakyta gražių prakalbų. Kalbejo Simutis ir M. Bagdonas. Taipgi linkėjimus pasakė prel. kun. M. L. Krusas. Jaunimas pilnai pasitenkino iš taip linksmos valandos. Visi nuėjo į prakalbų svetainę, kur laukė gausinga publika.

Vyčiai žada dažniau tokius vakarelius turėti. Valio!

Vytis.

CHICAGO, ILL. Delegatų priėmimas. Rugs. 11 d., šv. Jurgio par. muzikos kambary, L. V. 10 kuopa surengė L. V. 12 Seimo delegatų priėmimo vakarelių. Narių susirinko gausus būrys. Teko pastebėti keletą svečių iš Town of Lake. Seimo delegatus buvo: "Vycio" redaktorius M. Žujus ir Centro rasė. V. Kūkštalis.

Prieš vakarienę jaunimas linksminosi, žaidė. Pirm. P. Griteinas pakvietė visus prie užkandžių, paprasė dvasios vado, gerb. kun. J. Bakpkaus, atkabeitė maršą ir sužadino narius ir svečius su Seimo delegatais.

10 užkandžių gerb. delegatai išdave raportą iš L. Vyčių 12-jo Seimo. Abu astovu aiškiai ir vaizdžiai nupiešė gautus Seime įspūdžius, nutarimus ir tiemstead'iečių malonų nuosirdų priėmimą. Įdomiausia buvo išgirsti iš gerb. delegatų apie Chicago's Vycių beisbolininkų laimėjimą.

Už pasižymėjimą rungtynėse 13 kuopos tymui šaukta keletą kartų "valio"!

Raportams pasibaigus, jaunimas dar linksminos.

Prie surengimo šio vakarelio daugiausia pasidarbovo moksleivis V. Balanda, O. Kaledaitė ir A. Danbrauskaitė.

Susirinkimas, nutarimai. L. Vyčių 16-ta kuopa laikė mėnesinį susirinkimą rugs. 18 d., Vycių kambary. Siamė sus-me buvo svarstoma ir nutarta daug svarbių dalykų. Čia iš svarbesnių bent keletą paminėsiu.

Šį metą sukanka 10 metų nuo susiorganizavimo L. V. 16-tos kuopos. Kad paskatintus jaunimą dar daugiau pamylėti L. V. organizaciją ir jos aukštus idealus, kuopa nutarė surengti apvaikšiojimą 10-ties metų kuopos gyvavimo sukaktuvių. Iškilus tokiam svarbiam klausimui, tuo tarpu liko nutarta: surengti kuopos organizatoriaus pagerbimo vakarienę. Kuopos paveikslą ir istoriją parašius įdėti organe "Vyty". Galutiną planą valdyba apsiėmė pagaminti ir pateikti kitam kuopos susirinkime.

Kuopa nutarė surengti vakarinius kursus. Mokinama bus anglų kalbos. Kuopoj randasi nemaža nosenai iš Lietuvos atvykusių jaunų vaikinių ir mergaitių norinčių pramokti anglų kalbos. Čia geriausia progą bus pasimokinti. Jeigu rasis ganėtinai skaičius norinčių mokintis lietuvių kalbos gramatikos arba aritmetikos — ir tie skyriai bus įvesti.

Kad jaunimas turi palinkimo prie pasilinksminimų, visi tą žino. Bet šių laikų netikęs pasilinksminimų sutvarkymas dorą jaunikaitį ir mergaitę nuo jų atstumia. Bet toks pasilinksminimas, kaip "Bunco", visiems tinka, kaip vaikinams, taip ir mergaitėms, jaunimas jį labai mėgsta. Praeitą pavasarį kuopa buvo surengusi "Bunco Barty", kuriuo jaunimas buvo labai patenkintas. Dabar irgi nutarta surengti "B. P." Į komisiją išrinkta: pirm. P. Griteinas, vice-pirm. P. Čizauskas, rašt. O. Redekaitė ir M. Žemgulaitė. Įėjus į komisiją šiems nariams, pramatoma geros pasekmės.

L. V. Chicago's Apskr. rengia mūsų kuopos nariui ir vienam iš įžymiausių Amerikos lietuvių dainininkų tenoriui, Jonui Ramanauskui, koncertą. Apskritis prisiuntė kuopai p. J. Ramanausko koncerto tikiety. Kuopa su noru apsiėmė išparduoti. Tikiety apsiėmė tvarkyti A. Janušas ir O. Saunoraitė. Nariai norintys įgyti p. J. R. koncerto tikieta, kreipkitės pas minėtuosius narius.

Sus-man atsilaiškė svečias iš Valparaiso, moksleivis

Praspalius. Jis išreiškė keletą gražių, pamokinančių minčių ragindamas jaunimą prie apšvietos.

Šį kartą prie kuopos prisirašė du nariu: K. Gervilis (persikėlė į mūsų kuopą) ir nauja narė O. Paulauskaitė. K. Gervilis yra nemaža pasidarbavęs L. V. organ. ir katalikų draugijoje, tikimasi, kad jis nemaža pasidarbuos ir 16-tai kuopai.

Korespondentas.

WESTVILLE, ILL. Susirinkimas, svečiai. Kaip tik ateina vėsesnis oras, taip mūsų Vyciai pradeda netik judėti, krutėti, bet imasi už darbo ir jį tinkamai nuveikia. Rugs. 23 d. sus-me nutarta statyti du veikalus, anghšką ir netuviską. Darbas varoma pirmyn. Prisirašė dvi nari. Išrinkta delegacija aplankyti vietinį kleboną ligoninėje.

Rezignavo nutarimų rašt. M. Stulginskaitė, kuri per du metus tikrai šventai ėjo savo pareigas. Padėka jai išreikšta atsistojus delnų plojimu. Taipgi įteikta graži dovanėlė.

Svetainėn įeina 3 svečiai, būtent: kun. Dr. Ig. Česaitis, kun. Ig. Albavičius ir kler. Azukas.

Sutikti delnų plojimais. Dar pirmu kartu Westville'je Vyciai skaitė sau už didelę garbę turėti savo sus-me L. V. Centro ex-dvasios vadą ir dabartinį org. dv. vadą. Narių veiduose koks tai nepaprastas džiaugsmas rodėsi. Visi svečiai pasakė mūsų jaunimui tinkančias prakalbėles, ypač dvasios vadas kun. Česaitis nupiešė, ką jis reikalauja iš Vyčių. Rodos, iš visų jaunuolių ėjo viena mintis: "taip, mes tą išpildysime".

Taip ir baigta šis nepaprastas sus-mas, kuris tiek naujos energijos pridavė mūsų kuopai.

Narys.

NASHUA, N. H. Salės atidarymo iškilmės. Rugsėjo 2-ą dieną įvyko iškilmingas atidarymas naujos salės. Programai susidejo iš koncerto, pikniko ir šokių. 1-mą val. po pietų parapijos kieme prasidėjo piknikas. 3 val. atpyskejo Cambridges lietuvių choras vedamas varg. V. Šereikos. 5 val. bažnytinė salė prasidėjo koncertas. Dalyvavo 3 chorai. Pirmiausia Cambridges choras šauniai dainavo kelioliką dainų. p. V. Šereika dainavo solo. Nashuos publikai jo dainavimas labai patiko ir po kelis kartus turėjo kartoti.

Nashuos choras ir gi gerai dainavo. L. Vyčių 20 kp. ir šv. Kazimiero choras, vedamas varg. A. Stanšausko daro pažangą geryn ir geryn.

Apie 6 val. prasidėjo šokiai. Vytės mergaitės kieme svečius vaišino šaldiniu (Ice Cream). Visi šiuo vakaru liko patenkinti. Vakaras rengta parapijos naudai.

Vyčių kp. susirinkimas. Š. m. rugsėjo 8 dieną įvyko L. Vyčių 20 kp. narių susirinkimas. Gausingai susirinkę nariai rimtai svarstė kuopos ir bendrus parapijos reikalus.

Vyčių vakarienė. Rugsėjo 14 dieną L. Vyčių 20 kp. vyresnieji nariai surengė vakarienę pagerbimui naujų kp. narių. Vyresniems teko atsiprašinėti naujų narių už menką triukšmą, nes vyresniųjų yra tik 2 nariu, o naujųjų — 60! Tie du darė, ką galėjo. Visi buvo linksmi, visų veidai džiaugsmą reiškė.

Grazūs jausmai gimdo gražius darbus. Iš vienybės galima tikėtis daug prakilnių sumanymų įvykdymo.

Kuopos Koresp.

—0—

REDAKCIJOS ATSAKAI.

Vytei. "Vien meilės" — netinka. Toj tēmoj parašytas dalykėlis proza, gal būt, tiktų. Eilėmis rašant, reik prisilaikyt tam tikrų eiliavimo taisyklių. Mėginkit proza.

OKUPUOTOJ LIETUVOJ.

Želigovskis Vilnių sergės. Dažnūs sukilimai okupuotame krašte prieš engėjus okupantus ir pastarųjų galbijimas rimto pavojaus įvarė Varšuvai. Įvestas karo stovis ir žiaurios priemonės civilizuotų barbarų nepakeitė edalykų stovio šiame krašte. Dabar pasiekę mus žinios sako, kad Vilniaus rajono apsauga pavesta Želigovskiu. Stotyse stovi raiteliai ir broniruoti auto; gelžkelių linijos sustiprintai saugojamos. Manoma sukilėlių apgulti iš keturių šonų ir priversti pasiduoti. Prie Lenkijos generalio štabo tam tikslui sudaryta net specialios operacijų skyrius.

—X—

Lenkai bėga iš Lenkijos. Del blogo derliaus ir bendro ekonominio skurdo Lenkijoje pastaruoju metu daug lenkų bėga į užsienius, daugiausia į Prancūziją. Tik vien Katovicuose — nedideliame Aukšt. Silezijos miestely, kasdien policija išduoda 60 leidimų. Pasak lenkų žinių, vien tik iš Aukštosios Silezijos nuo pradžios metų iki šiol emigravo į Prancūziją 43,544 asm.

—O—

ELGĖTOS PADĖKA.

Elgėta, gavęs klebonijoje pavalgyti:

— Duok, Dieve, sveikatėlės panelei (šeimininkei), prabaščiui ir Panelei Švenčiausiai.

STATEMENT OF THE OWNERSHIP, MANAGEMENT, CIRCULATION, ETC., REQUIRED BY THE ACT OF CONGRESS OF AUGUST 24, 1912.

Of "Vytis" (The Knight) published semi-monthly at Chicago, Illinois, for April 1, 1924.

State of Illinois }
County of Cook } ss.

Before me, a Notary Public in and for the State and county aforesaid, personally appeared Matas Zujus, who, having been duly sworn according to law, aeposes and says that he is the Business Manager of the "Vytis" (The Knight) and that the following is, to the best of his knowledge and belief, a true statement of the ownership, management etc., of the aforesaid publication for the date shown in the above caption, required by the Act of August 24, 1912, embodied in section 443, Postal Laws and Regulations, printed on the reverse of this form, to wit:

1. That the names and addresses of the publishers, editor, managing editor, and business manager are: Publisher Lietuvos Vyčiai (Knights of Lith.) 4736 So. Wood Str., Chicago, Ill. Editor M. Zujus, 4736 So. Wood St., Chicago, Ill. Managing Editor none. Business Manager Matas Zujus, 4736 So. Wood Str., Chicago, Ill.

2. That the owner is: Lietuvos Vyčiai (Knights of Lithuania), 4736 So. Wood Str., Chicago, Ill. M. Bagdonas, Pres., 717 W. 18th Str., Chicago, Ill., Pranas Savickas, Sec'y, 4736 So. Wood Str., Chicago, Ill., Antanas Valonis, Treas., 2201 West 22nd St., Chicago, Ill.

3. That the known bondholders, mortgages, and other security holders owning or holding 1 per cent or more of total amount of bonds, mortgages, or other securities are none.

Matas Zujus.

Sworn to and subscribed before me this 22nd day of September, 1924.

(SEAL)

Vincas M. Stulpinas.

(My Commission Expires November 6, 1924.)

LIETUVOS VYČIŲ GENTRO VALDYBA.

DVASIOS VADAS: Kun. Dr. Ig. Česaitis,
4736 So. Wood Street, Chicago, Ill.

PIRMININKAS: stud. juristas Mikas Bagdonas,
717 West 18th St., Chicago, Ill.

VICE-PIRMIN.: juristas P. Daužvardis,
366 Broadway, So. Boston, Mass.

VICE-PIRMIN.: Mok. Ona Pikučiūtė,
315 — 4th Ave., Homestead, Pa.

RAŠTININKAS: Pranas L. Savickas,
726 West 18th Street, Chicago, Ill.

IŽDININKAS: Ant. Valonis,
2201 West 22nd St., Chicago, Ill.

"VYTIES" REDAKTORIUS ir ADMINISTRATORIUS:
Matas Zujus, 4736 So. Wood St., Chicago, Ill.

LEGALIS PATARĖJAS: Adv. Balys, Mastauskas,
2201 West 22nd St., Chicago, Ill.

DAKTARAS KVOTĖJAS: Dr. S. A. Brenza,
4608 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

IŽDO GLOBĖJAI:

A. Rubliauskaitė, 309 So. Kildare Ave., Chicago, Ill.
J. Grėbliūnas, 144 E. 4th Ave., Homestead, Pa.
J. Gedminaitė, 1800 So. 11th St., Springfield, Ill.

REVIZIJOS KOMISIJA:

Kun. P. Vaitukaitis, 717 W. 18th St., Chicago, Ill.
P. Paliulis, 1645 Wabansia Ave., Chicago, Ill.
A. Panavas, 3259 W. 65th St., Chicago, Ill.
P. A. Sedemka, 6340 So. Albany Ave., Chicago, Ill.
St. Šimulis, 726 W. 18th St., Chicago, Ill.

LITERATINĖ KOMISIJA:

Vikt. Mikaitis, St. Francis Seminary, St. Francis, Wis.
Ap. Stašaitė, 43 Dean St., Norwood, Mass.
P. Česnulis, 1624 Bellevue Ave., Youngstown, Ohio.
Kun. F. V. Strakauskas, 50 W. Sixth St., So. Boston, Mass.
J. Tamošaitis, Teacher College Box 183,
Columbia University, N. Y.

SKAITYKIT IR PLATINKIT "VYTI".

"VYTIS" eina du kartu į mėnesį. Jame telpa gražių eilių, apysakų, straipsnių, scenos dalykų; "Vyti" puošiamas gražiais paveikslais, Lietuvos vaizdais ir atskirų asmenų bei grupių atvaizdais.

"VYTIS" veda kroniką Amerikos ir Lietuvos jaunimo darbuotės.

"VYTY" bendradarbiauja įžymūs spaudos darbininkai—literatai—iš Amerikos ir Lietuvos.

Jei nori pažinti Lietuvą — jos gamtą, valstybės vyrus, mokslo, meno, literatūros darbininkus; sekti jos kilimą — skaityk "Vyti".

" V Y T I S "

4736 So. Wood Street,

Chicago, Ill.